

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
176. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1932. évi augusztus 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — **Külföldre** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbizottaink kezébe. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldal elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Az egységes kisebbségi front

Irtá: KABOS ÁRMIN

A rövid időközökben megismétlődő választások — az állampolgárok legszebb jogainak gyakorlására bőséges alkalmat nyújtanak.

Öszintén szólva, mi kisebbségi népek már nagyon is unjuk ezeket a politikai osztályversenyeket, melyeknek nyereségprogramjai nekünk is ígérnek ugyan nagyobb nyereségeket, amde a lezajlott választások szomorú eredményei arról tanúsítanak, hogy a beígért nyereségeket mindig mások, rendszerint a többségi politikusok nyerik meg, míg nekünk, kisebbségi népeknek soha nem jut más, mint az ígért.

A romániai kisebbségi népeknek több mint egy évtized állott rendelkezésükre, hogy okuljanak, tanuljanak és mérlegeljék az ország helyzetét és annak keretében a saját helyzetüket.

Ha objektív szemüvegen át figyeljük Románia politikai és gazdasági eseményeit, akkor tisztán kell látnunk azt, hogy a mi vezető politikusaink mindenkor és kivétel nélkül teljesen negligálták azt a hatalmas szellemi, erkölcsi és gazdasági erőt, amik nálunk a nemzeti kisebbségek gazdasági, pénzügyi és kulturális téren jelentenek.

Ezt az alkotó és életető erőt, a nemzeti nagyont és tekintélyt fokozó kiváló értékeket a mérhetetlen sovínizmustól duzzadó többségi politika soha nem akarta felismerni és elismerni.

Ellenkezésképp, Románia gazdasági és erkölcsi mérlegében a nemzeti kisebbségek — a multban és jelenben — teherterhelként szerepelnek. Mindezekért nem lehet és nem szabad — egyoldalú megvilágítás — csupán az uralmon levő politikusainkat hibáztatnunk, hanem a kérdés elbírálásánál kissé mélyebben kell szánunk, hogy végre is kitermelődjék a kisebbségi népek vezetőinek lelkében és agyában annak tudata, hogy az eddig hagyományosan szűklátókörű pártpolitika — gyűlölet mulasztást jelent.

Tagadhatatlan tény, hogy a kisebbségi jogok és érdekek biztosítása, illetve kiépítése érdekében — a romániai kisebbségi népek között soha nem volt megértés, együttérzés, avagy harmónikus együttműködés. A kisebbségi népek Romániában mindig külön utakon jártak és tekintetbe egy-két alkalmi paktumkötéstől — az erőket soha nem egyesítették, hanem rendszerint szétforgácsolták.

A kisebbségi népek nálunk csak a választások előtt értékek és pedig numerikus szempontokból, midőn is az uralkodó román pártok az elpaktált kisebbségi szavazókkal javították választási esélyüket. A messzi jövőre kiható elgondolások nem igen izgatták a kisebbségi pártokat és a pártok vezetői talán soha nem gondoltak arra, hogy mi történne akkor, ha az összes romániai kisebbségek egyetlen egy politikai pártot alkotnának?

Kifelé, országos politikai vonatkozásban ez a koalíció egységes és tömör volna, míg a pártkereteken belül önállóan és egy működhetnének az egyes nemzetiségek, hogy az összes nemzeti kisebbségek lelki, anyagi és erkölcsi támogatása mellett fejleszthetnék kulturájukat és erősíthetnék gazdasági pozícióikat és külön-külön ápolhatnák azokat a nemes tradíciókat, amik az egyes nemzetiségek erejét és életlehetőségeit fokozzák és megszilárdítják.

Igy lehetne a romániai kisebbségi koalíció a kisebbségi politikai pártokat egybe-foglaló jelentékeny és minden körülmények között számottevő politikai faktora

Romániának.

Látszólag az egyes kisebbségi pártoknak ugyanis megvan az erkölcsi, illetve politikai súlya, de irányító befolyást az uralmon levő többségi pártra nem gyakorolhatnak már azért sem, mert az uralkodó párt miként a sakfigurákkal, úgy játszik a nemzeti kisebbségekkel. Egyiket a másik ellen kijátszva megtöri a külön

szervezkedett kisebbségi pártok minden megmozdulását.

Az eddigi tapasztalatok szerint a kisebbségi pártok vezetői külön-külön igyekeznek megőrizni pártjuk kis leveleit abban a hiedelemben, hogy az így esetleg — a többi kisebbségi pártok rovására elért eredmények szentesítik azon eszközöket, amiket céljuk elérhetése érdekében igénybe vettek.

Tapasztaltuk többek között azt, hogy a német pártok már több ízben előzetik a mindenkori kormányok rokonszenvét, de az általuk így elért eredmény megsem közzétehető a közös erővel kiviható és ki-vándó kisebbségi polgári jogok és

egyenlő elbánásnak igazi értékét, amit szétforgácsoltan eddig még nem sikerült a kisebbségek javára biztosítani, illetve kiverekedni.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy a kisebbségi pártok koalíciója amit Unió pártjának nevezhetnénk — mint egyedül objektív ellenzéki politikai párt — óriási erkölcsi fölényben lehetne az összes ellenzéki pártok felett, mert az Unió pártot nem fűtené a hatalomra való törekvésnek önző ambíciója. Lelki örömeinkre szolgálna, ha a kisebbségi népek vezetői megszövegeznék az egységes politikai frontra vonatkozó elgondolásainkat.

Tisztázódik a német politikai helyzet

Papen kancellárnak távoznia kell!

Schleicher tábornok és Hitler mérközése a hatalomért

A francia sajtó európai frontot sürget a reakciós Németország ellen
Pillanatnyi szélcsend az anarchia frontján

Berlin, augusztus 3.

A július 31-iki német választásokkal felkavart politikai káosz kezd tisztulni a hatalom aspiránsainak nyílt állásfoglalása következtében. A német jobboldal utjai már egészen világosak: Schleicher tábornok, a katonai kamarilla vezére és Hitler egyaránt maguknak követelik a hatalmat. És nemcsak követelik. Legalább si hatalmat. És nemcsak követelik. Legalább is Schleicher tábornok nem maradt meg a szóbeli követelésnél és — ettől kezdve kezdi közelebb vinni magát céljaihoz.

Hadgyakorlat ürügye alatt körülzártta Berlint, azzal az eltökélt szándékkal, hogy

kedvező pillanatban bevonuljon a birodalom fővárosába és azt megtisztítsa Hitler barnainges rohamcsapataival.

Ha ez bekövetkezik, akkor Hitler hiába győzött a választásokon s a nemzeti szocialista tömegek a fasiszta-szocialista államrend helyett visszahívják a katonai diktatura jegyében megfogant monarchiát, amely II. Vilmos imperiálista politikáját fogja folytatni.

Papen félreáll

A közeli napok eseményei, amelyek minden bizonnyal villámgyorsan fogják egymást kergetni, feleletet adnak arra a kérdésre, hogy Hitler — aki a választások győzelmi mámorában Németország urának érezte magát — elérheti-e, hogy a hatalmat átvegye.

Maga Papen kancellár, akinek igen hálátlan szerep jutott osztályrészül, a német jobboldali csoportok nagy leszármolásában már nem sokat számít. Ő volt az a mór, aki megtette kötelességét a kamarilla felé, de Hitlerék felé is. A mór megtette kötelességét — a mór mehet.

A berlini politikai körökben egyelőre bizonyosra veszik, hogy

a Papen-kormány ebben a formájában nem maradhat meg. A kabinet távozás, vagy legalább is átszervezése elkerülhetetlen.

Ez még az a kedvezőbb eset volna, a melyben a jogfolytonosság elve alapján a weimari alkotmányt lehetne tartani

Hitler, taktikai szempontból éppen egy szempillantással maradt le a tettek tekintetében Schleicher mögött. Neki már nem maradt más hátra, mint bejelenteni igényt a hatalomra. És ez meg is történt.

Hétfőn éjszaka Hitler vezérkara Münchenben fontos értekezletet tartott és három szakaszos ultimátumban foglalta össze a nemzeti szocialista párt követeléseit. Ezek a pontok a következők:

1. Követelik a birodalmi kormány azonnali átalakítását.

2. A nemzeti szocialista párt magának követeli a kancellári és a birodalmi belügyminiszeri tisztségeket is.

3. A többi tisztségeket a nemzeti szocialistákkal való egyetértésben töltésük be.

Végül azt követelik a nemzeti szocialisták, hogy az új birodalmi gyűlést ne is hívják össze.

Érdekes, hogy Göbbels, a nemzeti szocialista vezérkar egyik vezető tagja az

II. Messagero című római lap tudósítójának adott nyilatkozatában ezeket a követeléseket nyomatékosan kihangsúlyozta.

még egyelőre. A centrum azonban semmi körülmények között nem akarja Papent hatalmon látni s magatartásával — ha ugyan a jelenlegi helyzetben el nem késnek az ilyen alkotmányosdiszórakozások — okvetlenül felidézni a kancellárválságot.

A jól értesült berlini politikai körök arról is tudnak, hogy Papen távozásáért mi lene az ellenszolgáltatás. A volt kancellár, aki Lausanneban kedvezőbb hangulatra bírta a franciákat és aki a választások levezetésével nveregbe segítette a kamarillát és Hitler, rekompenciaképpen Párisba menne a birodalom nagykövetének.

Hösch párisi német nagykövetet viszont Londonba küldenék.

Ebben az esetben

Schleicher tábornok lenne a birodalmi biztos,

míg a nemzeti szocialisták a vezetést a kancellári és a birodalmi belügyminisz-

teri tárcák megszerzésével biztosítanák maguknak. Még nem bizonyos, hogy a nemzeti szocialisták kívül töltik be a kancellári méltóságot, ha ezek a kombinációk helyesnek bizonyulnak. Egyesek szerint Hitler magának tartja fenn ezt a méltóságot, mások szerint viszont lehetséges, hogy Hitler jobbkéze, Gregor Strasser lenne az új kancellár.

Ezek azonban csak kombinációk.

Bizonyos az, hogy Papennek távoznia kell és hogy Schleicher tábornok valamilyen formában ura marad a helyzetnek. Hogy Hitlerrel és hatalmas táborával mi történik, a keddi nap politikai eseményei egyelőre nem adnak még találgatási lehetőséget sem.

A francia sajtó riadót fújt a német monarchia visszaállítására ellen.

A francia lapok megállapítják, hogy a katonai kamarilla nem ad biztonságot Franciaországnak, mert — bizonyíték erre Schleicher tábornok rádióbeszéde — a nyílt fegyverkezés programjait hirdeti.

A Matin egyenesen azt követeli, hogy a német események világpolitikai következményeinek elhárítására egész Európa fogjon össze ama Németország ellen, amely vissza akarja hozni a Hohenzollerneket és amely II. Vilmos elvakult imperialista politikáját akarja folytatni.

A mindig józan és hüvös tárgyilagosságu angol lapok sem kísérik olyan előkelő rezerváltsággal a német eseményeket, mint az utolsó években. A londoni sajtó vezetőorgánumai nyíltan megállapítják, hogy a weimari alkotmány, amely a német köztársaság alapja volt, ma már bukottnak tekinthető. Köztársasági Németországról beszélni többé már nem lehet.

Érdekes, hogy az olasz lapok, amelyek eddig meleg rokonszenvvel írtak a németországi fasiszta törekvésekről, most állásfoglalás nélkül írnak a német eseményekről. Az angol lapok ennek okát abban látják, hogy az olasz sajtó azért nemult el annvira, mert nem ítélheti meg előre, hogy Hitler bukott-e, vagy nem és nem látja azt, hogy Schleicher mennvit vállal majd esetleg a nemzeti szocialisták fasiszta programjából.

(Folytatása a harmadik oldalon.)

Ujabb római emlékekre bukkantak Akvinkum körzetében Budafok és Csillaghegy között

Római császárok őrtornyai

Budapest, augusztus 3.

A régi népjóléti minisztérium lebontásakor érdekes leletre bukkantak az Erzsébethid pesti oldalán. A régi piarista építkezések alól csakhamar előkerült a török réteg, az 1541–1686. közötti nehéz időkbeli, cserepek, gyűrűk, fegyverek, török pénzék s más régészeti értékek, amelyeket rombadöntött és betemetett a Buda bevételekor rengő, nagy ágyúzás. Az ásatás tovább folyt s a török réteg alatt egy középkori, vegyesházbeli réteget találtak, ez alatt meg három és félméter mélységben egy árpádkori soros temetőt, kapcsolatosan a románstílusú bejárati templommal, mely ugyancsak Árpád korából származó műemlék. Mikor pedig a sírokat felbontották, megtalálták alatta a keresett római réteget, amelyből az ásatás során egy római castrum romjai bukkantak elő: egy római katonai őrtorony északi fala és a falából kiugró két nagy negyszög-bástya, melyet Diokleciánus császár idejében, az Akvinkumban állomásozó légio II. adintrix, a második segédesed épített. Dr. Nagy Lajos egyetemi tanár, az ásatások vezetője, a nagyértékű leletekről a következőket mondja el:

— A római haditechnika megváltozott a II. században, apró várakat kezdtek építeni, mégpedig nemcsak a Duna jobbpartján, hanem a balparton is, a barbárok területén, hogy ellenük minél jobban fölkészülhessenek. 294-ben Dioklecián császár Pannoniában tartózkodott és egy Idatius nevű történetíró följegyzi, hogy ebben az évben (kis consilibus) táborokat építettek Bononiával és Akvinkummal szemben. Ebből az időből való a pesti oldalon fölépített római tábor is, melynek a mostani ásatások kapcsán megtalálták az északi falát, az őrtorony romjait. Remek lelet. Falai 340 cm. szélesek, oly nagyméretűek, amilyeneket eddig nem igen ismertünk. Még Rómanak Aureliánus alatt épült fala sincs ilyen vastag. A 15-ös gránátok is ellent tudott volna állani. A falazása is jellegzetes. Majdnem olyan, mint a mai cement; forró meszet használtak és fölházták az épület sarkaiban a korábbi oltár- és sírköveket is. Ilyenek most is kerültek elő nagyobb számmal. Az egyik bástyának megmaradt a nyugati oldalán levő ajtaja, ezen törtek ki a várvédők az ellenségre. Ez a vár fennállt még a magyarok bejövetelekor is. Hatalmas falai dacoltak az időkkel, úgyhogy most ennek a toronynak az ajtajában fölismertük a XIII. századból beépített a tatárjárás utáni időkbeli. Ekkor a római kaput megszüktették. A vár színtíz méter hosszú és ugyanolyan széles területen fektült. Anyaga mészkő. Most beholtazzák a bástyákat, lejárót csinálnak s az ásatások folyamán talált tárgyakat a bástyafalakra helyezik. Egy kis földalatti múzeum lesz...

— Akvinkum, a tulajdonképeni vár a mai óbudai hajógyár szigetén feküdt, a tartomány székhelye volt s a legatus Augusti pro praetore állt az élén. — De északra és délre is mindenütt megvannak a kisebb táborok nyomai. Akvinkumtól északra az egyik nagy tábor a szentendrei ulcisia castra volt; az akvinkumi és szentendrei tábor között kisebb erődök láncolata kötötte össze egymással. Az Országos Hírelszövegeketi Központ csillaghegyi weekendház építésénél is előkerült egy „burbus”, egy kisebb őrtorony. Az itt talált téglabélyegekből megállapítottuk, hogy ezt a kis őrtornyot I. Valentiniánusz korában építették, 369–74. között. A téglabélyegeken szerepel dux Frigeridus neve, az ő parancsnoksága alatt levő csapatok készítették az építkezéshez szükséges téglákat. Frigeriduszról a történetírók is megemlékeznek, ő vezette 377-ben a pannonnai csapatokat Moesiába, a betörő gótok ellen. És ettől a táborhelytől északra, Budakalász területén, a Lupa-csárdánál egy másik, jóval nagyobb méretű őrtorony föltámasztásán dolgozunk s máris megállapítottunk annyit, hogy az őrtorony mintegy 50 négyszögletes területű volt s vagy tizenöt-tizenhat méter magas. Ezt az őrtornyot is Frigeridusz építette, miről vagy 300 darab bélyeges téglát tanuskozik az idők mélyéből. Az őrtorony menynyezetét négy pillér tartotta, a legénység a gabonáját fent a padlásán rakározta el. Ez az erősség 375-ben pusztult el, amikor is legett és a padlásán tartott buza és köles a szobába omlott, ahol most, tizenöt és fél század omva, megszennenedett állapotban megtaláltuk, sőt még a szarát is találtunk buzakalászt, ahogy akkor betakarították. Megtaláltuk a kemencét, az őrlő malomköveket, ezenkívül fegyvereket, sarkantyúkat s néhány csodaszép emléket. Föltárjuk az egész területet, mely a régi római Akvinkumhoz tartozott, Annakidején nagy építkezések folytak ná-

lunk, hiszen Pannonia a népvándorlások országátja volt; Dioklecián és Valentiniánusz császárok erődöt erőd mellé emeltek, különösen Valentiniánusz volt valószínűsége a mániaakusa az építkezésnek, de már késő volt, nem tudták föltartóztatni a barbárok irtatlan erejét. 375 tavaszán meg is hal Öszönyben Valentiniánusz, a barbár követekkel való veszekedés hevében megütötte a guta... Végigvezet a fiatal tudós professzor vagy három szobán, a földön cserepek,

téglák, az asztalon egy római orgona részei hevernek, most rakják össze a másfél ezeresztendő hangszereit. Másoda érdekes világ! Órómai szellemek árnyai bolyonganak itt, a magyar ég alatt. Akvinkum romjai fölött. Megindultan tapogatózik a cserepeket, melyek túléltek a hatalmas Római Világbirodalmat. Minden hatalom elomlik, minden dicsőség elmulik, csak a cserép, a holt anyag beszél...

Lázár István

A kibédi lelkes újra erősíti igazát

Nem tagja a magyar pártnak, de nem is csatlakozott a magyar gazdaszövetséghez

Brassó, augusztus 3.

Dávid György kibédi református lelkes ama váddal szemben, hogy bosszúból, mert nem jelölték képviselőnek, állást foglalt és agitált a magyar párt székelvudvarhelyi szenátorjelöltje ellen, a következők megállapítását kéri:

Sebesi Ákosék támadásával szemben ő ezt mondta s nem amint imputálták neki: „Akkor mikor tizenöt község kérte jelölésemet, nem ismertek, most, amikor nem csináltam semmit, ismernek?” Az, hogy ő, kibédi, szavazhattak, igaz, de nem áll, hogy ő toborzott választók élén haladt. Tanácsos társaival nem is érintkezett ez ügyben. Mindenki saját negyöződése és akarata szerint cselekedett. Az is igaz, hogy egy ur keresztül akarta vin-

ni őket a katonai kordonon, de míg a jegyző nem mutatott irást s ők meg a szavazó cédulájukat, addig nem mehetek át. Zavarokat dr. Sebesi János volt alispán csinált türelmetlen viselkedésével. Igaz, hogy kilépett a magyar pártból, mert nem nézhette több új vezető anti-demokratikus magatartását, mivel neki kezdettől politikai hitvallása a Nagyatádi Szabó István-féle kisgazda program, ami szerinte legközelebb áll az erdélyi magyar néplelekhez is. De az nem áll, hogy ő bármiféle párt tagján nyilatkozott volna. Végül kijelenti, hogy kész az országos magyar-párt elnökségét felkérni, delegáljon zsűrit a vitás kérdés tisztázására. Bárki lehet e zsűri tagja, csak udvarhelymegyei ur ne legyen.

Pénteken éjfélkor lép életbe a magyar-osztrák modus vivendi

Seipel emlékét méltatta az osztrák nemzetgyűlés

Bécs, augusztus 3.

Az osztrák nemzetgyűlés keddi ülésén az elhunyt Seipel Ignác dr. emlékével foglalkoztak. Renner dr. méltatta az elhunyt kancellár érdemeit. A nemzetgyűlés tagjai a beszédet gyászuk jeleként állva hallgatták végig. A gyűlés ezután felfüggesztették és csak délután 4 órakor folytatták.

Tárgyalák azt a bizalmatlansági indítványt, amelyet a Lausanneban megszavazott 300 millió schillinges kölcsönnel kapcsolatban a nagynémetek adtak be a Dollfuss-kormány ellen. A szavazásnál 81–81 szavazat szölt az indítvány mellett és ellen. Az osztrák alkotmány rendelkezései szerint ilyenkor a bizalmatlansági indítvány elvetendő. Ezek után a kölcsön jegyzőkönyvét a nemzetgyűlés a föbizottság elé utasította.

Este a nemzetgyűlés elfogadta az osztrák-magyar kereskedelmi egyezmény megkötéséig a két állam külkereskedelmi

forgalmát szabályozó modus vivendit. Ennek rendelkezései pénteken éjfélkor lépnek életbe.

Seipel temetése

Seipel volt kancellár holttestét kedden Pernitzbe vitték, onnan pedig Bécsbe szállították. Ma, szerdán délután már közszemlére teszik ki a holttestet, amelyet a bécsi tisztikaszinóban ravataloztak fel. A kedden délután tartott minisztertanácsban az osztrák kormány elhatározta, hogy Seipelt a nemzet halottjának tekinti és nagy pompával államköltségen temeti el. A kancellár holtteste két napig marad a tisztikaszinóban elhelyezett ravatalon.

A temetés pénteken lesz. Délelőtt gyászistentiszteletet tartanak a Szent István templomban, majd a hütteldorfi temetőbe viszik a koporsót. Az osztrák kormány számításai szerint a gyászmenetben legalább félmillió ember vesz részt.

Ezeregyéjszaka a szultánok kincsházában

A Boszporusz mellől érkezett látogató a déli órákban kereste fel ékszerész barátomat és közölte vele, hogy Törökország kéri, bocsátja meg az egykori szultánok kincseinek értékét. Ugyanakkor kezébe is nyomta a legközelebbi Orientexpresszre szóló jegyeket.

— Musztafa Kemal elnök annak az a kívánsága, hogy a munkához azonnal kezdjen hozzá. Vonatja kedden érkezik Sztambulba; a pályaudvaron várni fogják és megkapja a további utasításokat. Teljes titoktartást kérünk a megbízatásról, nehogy a sajtó tudomást szerezzen a dologról és megostromoljon bennünket. Egy személy titkárként elkísérheti.

A török udvariasan meghajolt és távozott az elképedt ékszerész londoni irodájából. A felajánlott tekintélyes tiszteletdíj mellett barátomat az a kecsesgondolat bírta rá a parancsszámra menő felhívás elfogadására, hogy ő lesz az első nyugateurópai, aki a török császárok legendás drágaságait szemtől-szembe megláthatja. Nagy örömmelre elhatározta, hogy engem visz magával titkárként.

SZEMTŐL SZEMBEN A GYÉMÁNTTRÓNUSSAL

Két órával Sztambulba érkezésünk után ott állunk vezetőnkkel, aki a pályaudvaron megvárta, a Topp Kapon császári ka-

kasága a színek csodáinak, fehérnek, pirosnak, kékek, mint az ezeregyéjszaka pompázó meseiben. Míg a barátom a szakértő rajongásával csodál meg egy tört, amelynek nyele egyetlen tizenkét centiméteres smaragdból készült, magam a hatalmas, tömör aranytrónust bámulom, mely — a későbbi becsült szerint — legalább huszezer különféle nagyságú gyönggyel és kétannyi rubin- és gyémántszemmel van kirakva.

— A trónust — magyarázza a vezető — IV. Murad szultán készítette, aki uralkodása alatt néhány százezer alattvalóját legyilkoltatta.

A VERESEMLÉKÜ, DE SZELIDLELKÜ HARAGOS SZELIM

Évszázadokon át ez a terem volt az a kimeríthetetlen kincsesbánya, amelyből a drágakövek sokasága áradt a görög származású udvari ékszerészek műhelyébe, hogy azután ajándékolja a császárok feleségeihez és kedvenc rabszolgáihoz vándoroljanak.

De bőven akadnak drágaságok a többi teremben is. Vezetőnk a régi trónterembe kísért. Mintha a régi Bagdad minden kincsét összeszedték volna ezen a három méter magas, lépcsős emelvényen. A nemes szandálába oly sűrűn foglalták a drágaköveket, hogy sorukat csak nehéz aranydiszítések szakították meg, a trón egyetlen óriási tündöklő alkotmány, amely szikrázó fénnel árasztja el az egész termet. Fölötte a mennyezetről aranyzsinoron koroná függ egyetlen hihetetlenül nagy smaragddal; a kerülete harminc centiméter. Az ékszerész szerint a trónus a smaragdkoronával, ha ugyan egyáltalában szó lehet értékecsészéről, legalább egy millió fontot ér.

ABDUL HAMID GYÉMANTOS ABLAKA

A falon drágaköves török és kardok függenek, köröskörül ékkövel diszített pompás damaszkuszi páncélok, amelyeknek sehol a világon nem találni párját. Az asztalon óriási méretű tömör aranyserleg, mintegy kétezer laposra metszett gyémánttal, tucat számra arab sárgarézserpenyők, régi római és bizánci aranypénzekkel kirakva, kínai vázák és zenélőórák áttekinthetetlen sokasága. Ezeknek az ujjak keleti kincseknek legnagyobb részét Abdul Hamid szultán hordta össze, akit később az újtörök forradalom megfosztott trónjától.

— A felkelés után átkutatták a Yıldiz-patotát, amelyben lakott. Ládaszámra találtak ott az aranyat és ékszeret, melyet veszedelem esetére rejtgettek. Mindent eladták, hogy megtöltsék az állam üres tarisznyáját. Abdul Hamidnak egyébként egy ártatlan szeszélye volt. Minden szobájának egy-egy ablakát mogorónyi gyémántokkal kereteztette be és csakis ezen az ablakon át tudott a kertbe kinézni.

Utoljára a háremépületbe, a szerájba visz az utunk. Szűk folyosókon át, amely tükrök útján kapja a napfényt, cellaszerű szobáskákhöz jutunk, ezekben laktak a háremőrök. A hárem trónterme, bár fényesen van berendezve, az eddig látottak után nem mond sokat. Ellenben a szultán magánshobáiban együtt van Kelet minden pompája, perzsa és török szőnyegek hevernek szerteszét, tucat számra egymás fölött, arany- és ezüstbrokáttal bevont székek és heverők, festmények, kínai és velencei frizek a falakon. A szultán és az asszonyok fürdőszobái tágas fehér márványtermek, gyémántos ezüstitükrökkel.

— Innen folyosó vezet Kyossem szultán szobáihoz, akit az uralkodó parancsára függönyzsinorral fojtottak meg. Halála után a szobáiban husz drágaságokkal teli szekrényt találtak.

Odakint a szeráj gyönyörű kertjében a csodálatos, kicsiny lugasok és hűvös, oszlopszegélyezte utak között a vezető az egyik sarokba mutat:

— Ott állt a háboru alatt husz nagy tehérgépkocsi, megrakva az aranyat és ékszereket tartalmazó ládákkal, több száz katona őrizete alatt, amikor az angolok megkezdtek a támadást a Dardanellák ellen. Veszély esetén a kincseket azonnal elszállították volna a Boszporuszra, ahol éjjel-nappal készen várta a különhajó, azután vonaton Anatolia belsejébe. És néhány évvel később ugyanabban a sarokban gyülekeztek az utolsó, trónjavesztett szultán, Abdul Hamid volt rabszolgái, hogy elinduljanak a szabadság útjára. Az a sarok tehát rövid időn belül kétszer látta együtt a török császári patota két legdrágább kincsét: a drágaköveket és az asszonyokat.

Roger Kernston.

— AUSZTRIÁBAN TILOS AZ ACÉLSISÁK VISELÉSE. Bécsből jelentik: Az alsóausztiai tartományi főnökség rendelkezett arról, amelynek értelmében az acélsisák viselete tilos.

KACKEK KÉRJEN MINDENÜTT VÉKNI SÜTEMÉNY GAGEL KENYÉR

Szélcsend a német anarchia frontján

Königsbergben a hétfői gyilkosságok és merényletek után szélcsend következett. A rendőrség lázasan nyomoz a gyilkosok és merénylők után, de a hatalmas rendőri apparátus eddig még nem ért el eredményeket. A vizsgálat során mindössze nyolcvan embert tartóztattak le, de ezekből most csak 40 van még őrizetben.

A merényletsorozat izgalmas óráiban sok szó esett arról, hogy a statáriumot ismét visszaállítják, a königsbergi kerület elnöke azonban nyilatkozatában leszögezte, hogy erre egyelőre még nincsen szükség.

A rendőrséget — minden eshetőségre készen — létszámban megerősítették.

A berlini rögtönítélő bíróság egybeként kedden hozta meg az első ítéletet. Rent Frigyes 23 éves egyetemi hallgatót, aki egy fegyverkereskedés kifosztásában vett részt, hat hónapi börtönrre ítélte.

Tesendorffban ismeretlen tettesek riadó jeleket adtak le a rendőrség számára. A míg a rendőrök távol voltak.

Reidl rendőrfelügyelő ablakait revolverrel belőtték és a lakásba vasdarabokat és vasesőveket dobáltak.

A zavargók a város több pontján elvették a távbeszélő vezetékeit. Mollenhauer városi tanácsos lakásának ablakait is bezuzták a merénylők, akik ezuttal is nyomtalanul eltűntek.

Frankfurtban tüntettek a magyar konzulátus előtt

Majnafrankfurt, augusztus 3.

Sallai és Fürst kivégzése körül még mindig nem ülték el a viharok. Tegnap este Majnafrankfurtban a kommunisták tüntetést rendeztek a magyar konzulátus előtt. Az épület összes ablakait kövekkel beverték, majd a falat röpcédulákkal ragasztották tele, amelyben Sallai és Fürst kivégzése ellen tiltakoznak. A tüntetők, anélkül, hogy a hatóságok egyet is közülök ártalmatlanná tehetett volna, eltűntek.

Gronau elindult Csikágó felé

Newyork, augusztus 3.

Gronau német pilóta, aki az Atlanti-óceán sikeres átrepülése után a kanadai Ottawában szállt le, gépével Detroitba repült, ahol a Ford-művek repülőgárában gépét rendbehozatta. A javítási munkálatok bevégezése után Gronau ismét startolt. Utjának következő állomása Csikágó lesz.

Ratifikálták az osztrák-román szerződést

Bécs, augusztus 3.

Az osztrák parlament ma ratifikálta az ideiglenes román-osztrák kereskedelmi szerződést.

Szenzációs találmány a fényképezés terén

Frankfurt, augusztus 3.

Rendkívül érdekes fotográfiai felfedezésről számol be egy frankfurti újság. Arról van szó, hogy egy új lencseszűrőt és új rétegű lemezt találtak, amely az infravörös sugarak iránt érzékeny. Ez a lencse, illetve lemez többet lát, mint a szemünk lát a poros, felhős rétegeken is, úgy, hogy például repülőgépekről akár milyen magasságból, 500 kilométeres körzetet is lehet fényképezni. Két illusztrációt is mellékel a lap, az egyik egy repülőfelvételt, amelyen tisztán látszik egy hegycsúcs, amely 500 kilométerre volt a 7000 méter magas repülő géptől. A másik kép Londonról készült, és nyilvánvalóan a híres londoni kőnek minden épület teljesen tisztán látszik. Állítólag ennek a találmánynak segítségével egészen új világ tárul fel az emberek előtt.

A Wertheim-szekrényben a pénz — de nincs pénz az utak rendbehozására

Lupu dr. táviratára vizsgálatot indítottak

Csikszere, augusztus 3.

A napokban beszámoltunk arról, hogy Lupu dr., a parasztpárt elnöke, auton utazott Háromszék és Csikmegyében. A járhatatlan rossz utakon annyira megbotránkozott, hogy táviratilag 1000 lejt ajánlott fel a közlekedésügyi miniszternek az utak rendbehozatalára s azoknak jelző tábláival ellátására, szegénynek szegényének nevezve a székelyföldi utakat. E távirat nyomán ma a csikszereai államépítészeti hivatalnál vizsgálatot tartott Palade brassói államépítészeti mérnök. Már utközben megállapította, hogy Lupu dr. cseppet sem tulzott, mert máholnap csak repülőgéppel lehet közlekedni a székelyföldi utak fölött. Megtekintette az ujonnan épült vashidakat is, melyeket súlyosan kifogásolt. Érdeklődött Komarniczky mérnöktől, hogy mit csinált az alig néhány hét óta utjavításra kiutalt kétszáz ezer lejjel? A válasz egyáltalán nem érdektelen. A csikmegyei államépítészeti ügyek legfelsőbb intézője kinyitotta Wertheim-szekrényét s megmutatta Palade mérnöknek, hogy a kétszáz ezer lejt érintetlenül benne hever. A napokban Vasláb mellett négy ökörrel húzták ki a lakosság nem kis örömeire az államépítészeti hivatal autóját az országut gödreiből s mégis a kasszában tartják a pénzt, ahelyett, hogy valamit csinálnának vele. Ugy látszik, Komarniczky mérnök az idén is, a tavalyihoz hasonlóan, a székelyekkel akar ingyen utat csináltatni az államnak. Mégis csak furcsa, hogy akkor amikor Csikmegye utjai járhatatlanok és a megye hemzsege a munkanélküliektől, a kiutalt összegeket kasszában tartják ahelyett, hogy felhasználják. Értésülésünk szerint ugyanezt kifogásolta a vizsgálatot vezető mérnök is, aki már megtette jelentését.

Izgalmas botrányok a kamara első érdemleges ülésén

ZELEA CODREANU halállal fenyegette Maniut és a kormánypártot

Egy kormánypárti magyar szenátor ébredőnek nevezte Sándor Józsefet

Bukarest, augusztus 3.

A kamara plénuma kedden délután tartotta meg első érdemleges ülését, amelyre az összes politikai pártok, még a megnyitóról tüntetően távolmaradó liberálisok is teljes számban vonultak fel. A hangulat izzó és ideges volt. Feltűnést keltett, hogy a magyar párt képviselőinek helyét elfoglalták s ezért a teremben szétszórva kellett helyet foglalniuk.

Maniu és Vajda most is a többségi képviselők hatalmas tapsvihara közben vonul be az ülésterembe.

Az elnöki széket, mint korábban, Cuza professor foglalta el. Alig nyitotta meg az ülést, a vihar máris kitört.

Duca az oliverálisok nevében nyilatkozatot olvasott fel és példátlanul éles hangon támadta Vajdát és a kormányt.

Bratianu György is támadta a kormányt, de sokkal szordinósabban, mint Duca. Emiatt aztán éles szóváltás fejlődött ki a két liberális tábor között.

Ezután a zsidópárt, továbbá a vasgárda és a kuzista csoport között fejlődik éles és kínos szóváltás.

Az idősebb Zelea Codreanu, a vasgárda vezérének apja kerül most a viharos érdeklődés középpontjába.

Kérdezze meg a fiától, — kiáltotta feléje egy többségi képviselő — ki ölte meg a jasi rendőrprefektust?

— Maga hallgasson — replikázott vissza dühösen az öreg Zelea Codreanu, — Maguk a választások alatt megvertek egy diákot s ezért még lakolni fognak.

Az öreg Zelea Codreanu ezek után olyan kijelentéseket tett, hogy a kormány verekedőkből álló bandákat szervezett, ezeknek a segítségével vérontásokat eszközöz.

Hangok a többségből: Maguk késekkel a szájukban rontottak rá a békés polgároknak!

Zelea Codreanu: Életével fog felelni ezért, aki ezt mondotta! Aki nem hallgatja meg a mi panaszainkat, annak gölyvóval felelek.

— Lemostad kezeidről Maniu prefektus vérért? — kiáltják vissza többségi oldalról.

Az öreg Zelea Codreanu felugrik és a többségi képviselők felé rohan.

A szocialisták lefogiák. Zelea Codreanu még akkor is harsog és fenyegető szavakat kiáltoz a kormánypárt felé.

Cuza elnök, aki meglepően higgadtan viselkedik, csak nehezen tudja helyreállítani a rendet.

Azután Goga emelkedett szólásra s ő már nemcsak a kormányt támadta, hanem minden irányban vagdalkozott.

A magyar párt nem olvasott fel semmit és a vitától is távol tartotta magát, ami kormánypárti körökben jó hatást keltett.

A felszólalásokra maga Vajda miniszterelnök adott választ.

Vajda: Az erdélyi románok nem felszabadított rabszolgák

Az elhangzott vádakra válaszolva Vajda miniszterelnök kijelentette, hogy az érezhető ellenérzés magva abban az ellentétben van, ami Erdély és a regát között kétségtelenül fennáll. Oka ennek az, hogy a regát felszabadított rabszolgáknak tekinti az erdélyi románokat.

A liberálisok sorából élénk tiltakozás hangzik fel, mire Vajda megjegyzi:

— Ugy látszik, önök találva érzik magukat?

Mátis András áskálódással kezdte meg parlamenti szereplését

A szenátusban Stefan Graur elnöklelte alatt a mandátumok igazoló vitáját folytatták. A magyar párt nevében Gyárfás Elemér dr. és Sándor József ismertették a székelyföldi választási visszaéléseket. Adatokat soroltak fel a közigazgatási hatóságok és a csendőrség terrorjáról s visszaéléseiről. Gyárfás dr. Sebesi Jánosnak követelte az udvarhelyi szenátor mandátumát.

Mátis András, a Magyar Gazdaságvetés elnöke utal a magyarországi lapokra, köztük az Ujságra, amelyek szerint a romániai választások tiszták voltak.

Hatieganu Emil dr., a kínos hatású közbeszólásra bejelenti, hogy a minisztertanács határozata értelmében a székelyföldi panaszok tisztázására szenátusi bizottság száll ki a három megyébe.

A háromszéki petíciót Sándor József terjesztette elő, 12 pontban foglalva össze a sérelmeket.

Mátis szenátor ismét a magyar lapokra hivatkozott, mire Sándor József erőlesen leszögezte, hogy a magyarországi lapok csak az általános választásokról írnak, de nem a községi és megyei tanácsokról.

Bolgár komitácik halálra szurkáltak két román határőrt

Bukarest, augusztus 3.

Giurgiunál, a bolgár-román határon, román katonák egy csónakot vettek észre, benne két emberrel, akik a Duna román partja felé igyekeztek. A román határőrök a két komitácist letartóztatták és az őrsre vezették, ahol kihallgatták őket. Eközben a komitácisk kést ragadtak és mindkét román katonát összeszurkáltak. Holttestüket bedobták a Dunába, majd visszamenekültek Bulgáriába. A határőrök holttestét tegnap halászták ki a Dunából.

cok szenátorválasztásáról. Mátis tehát ne beszéljen arról, ami ellen senkinek sincsen kifogása.

Miközben Sándor József leszállt a szónoki emelvényről, Mátis feléje kiáltotta: — Sándor József az ébredőknek dolgozik!

— Látják, uraim, — vágott vissza Sándor József — máris denúciál!

A talpraesett válasz a többségből is derűt váltott ki.

A szenátus plénuma végül igazolta a háromszéki megpeticionált mandátumot, a Bárdos Péter mandátuma ügyében ellen elrendelte a szenátusi vizsgálóbizottság kiküldését.

PENTEKEN, VAGY SZOMBATON LEMOND A VAJDA-KABINET

A főváros politikai köreiben, olyan hírek terjedtek el, hogy Vajda penteeken, de legkésőbb szombaton benyújtja lemondását.

Ezzel egyidejűleg a parlament is szünetet tart.

Az új kormánynak legkésőbb keddig meg kell alakulnia.

Az állami szállítók utalványait csak májusra és júniusra fizetik ki

Bukarest, augusztus 3.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, mely meghagyja, hogy az állami szállítóknak kiadott utalványokat csak május és június hónapokra szabad beváltani.

Nyolc betörés három hét alatt. Temesvárról jelentik: A temesvári rendőrség néhány nappal ezelőtt veszedelmes betörőket tett ártalmatlanná. Elfogta Costea Stefan és Vlaicu Ioan, akik régi ismerősei a hatóságoknak. Most három hét alatt nyolc betörést követtek el Temesváron és több, mint 300 ezer lej értékű árut zsákmányoltak el. A rendőrség mindkettőjüket letartóztatta.

Közel egy milliót loptak el az autóból. Bukarestből jelentik: Popovici, a Lica csokoládégyár főpénztárosa Konstancába utazott autón. Az uton három embert szíveségből felvett, a gépkocsira. Ezeknek nemcsakára nyomuk vesztett, de elvittek háromnegyedmillió lejt is az autóból, amit a Lica embere egy hajótársaság részére vitt magával.

Telefon: 518

Modern Mozaik, Brassó

Telefon: 518

Ma szerdán kerül bemutatásra a legszebb és legnagyobb sikerű német operette

„Kalandos kimenő”

A főszerepben: **Liane Haid, Hans Brausewetter, Hilde Hildebrandt**

Magyar feliratok!

Csütörtökön d. u. 1/4 — 1/6 Matiné

Jonathan szerencsecilindere Helvárak 10 — 15 Lei

Jön: a grandiózus német világsiker:

„Diákbecsület”

Arnold Ulitz „Boykott” c. novellája nyomán

A főszerepben: **Lil Dagover, Theodor Loos, Rolf v. Goth, Karin Evans.**

Indulás a felekezeti-felelti találkozás felé

Unitárius ifjúsági konferencia

Brassó, augusztus 3.

Az erdélyi unitárius ifjúság szervezete, a D. F. E. K. Egyetemes Szervezet az idén is megrendezi szokásos évi konferenciáját. Az unitárius ifjúság lapja, a „Kévekötes” utján már szét is küldték meghívójukat az V. találkozóra, melyet augusztus 12–16 között Homoródkarácsonfalván és Homoródmásfőn, eme két nagymúltú egyházközségben rendeznek meg. A konferencia célja azoknak a módosításoknak a keresése, amelyen egy unitárius ifjú bekapcsolódhatik a nemzet gazdasági és kulturális egységesítéséért megindított munkába.

A konferencia programja elméleti és gyakorlati problémák megvitatásából áll. Az elméleti kérdések gerincét Dobai Istvánnak: Az unitarizmus feladata és jelentősége az erdélyi magyar társadalom lelki szolidaritásának kiépítésében és Balázs Ferencnek: A faji kultúra jelentősége az egységes magyar társadalom felé való törekvésben című előadása

képezi. Ehhez kapcsolódnak a többi kérdés, melyek előadói Bedő Boriska, Deák Berta, Gyergvay Judit, Szánthó Luci, Kővári Jakab, ifj. Fekete Domokos, dr. Györffy Béla, Lőrinczy Géza, Lőrinczy László, Máthé Sándor, Mikó Imre, ifj. Szabó Sámuel és ifj. Ürmösi Károly.

Nagyon érdekes az erdélyi unitárius ifjúság szervezkedési mozgalma. Osztálykülönbségeken felül, felekezeti alapon igyekszik tömöríteni a fiatalságot, de ugyanakkor keresi a másfelekezeti ifjúsághoz vezető utakat. Adott körülményeink között az ilyenforma szervezkedés látszik a célnak legmegfelelőbbnek, mert így elérhető az gazdasági és kulturális tömörülés, melyre kisebbségi életünkben feltétlenül szükség van.

Erre a konferenciára fel kell figyeljen nemcsak a közvetlen érdekelt erdélyi unitárius ifjúság, hanem minden felekezeti fiataljai és el kell fogadnia a testvérkereső kinyújtott kart.

ss.

Igy nyaralunk

I. A ieleség

A csónakban ringunk, délelőtt a Balatonon, a feleséggel. A férj a parton a gyerekeket tanítja uszni. Semleges nap van, fényes, de nem forró.

Több ruhát kellett volna magammal hoznom ide, a Balatonhoz. De miért nem hoztam? Azt hiszi talán, hogy az uram tiltakozott ellene? Nem, nem tiltakozott. Már nem is tiltakozik. Ami nincs, az ellen nem lehet tiltakozni. Tavaly még nagy vitánk volt, hogy minek tiz ruha, persze csak egy volt új köztük, — az idén meg se kérdezte, hogy mit pakolok a másik bőröndbe. Mert a másik bőrönd a padláson maradt. Uresen. Hát mi ellen tiltakoznék szegény? Igaz, hogy úgy sincs mit fölvennem, de hát másnak talán nagyon sokkal több van? Kinek akarok én tetszeni? Az uramnak. Nem volna neveléses, ha azt várnám, hogy azokban a drága ruhákban tessen neki, amelyekért ő vért izzadt? Az én ruháimért ne izzadjon vért. Mert akkor már nemcsak a ruhát gyűlöli meg, hanem engem is. Fzekben az egyszerű házi tákolmányokban kitűnően érzem magam, az uram nyugodt, teljes harmónia van köztünk, én nem akarok feltűnni, nem vagyok én démon, — bár itt a Balatonon annyi szaladgál most belőlük, mintha Pesten volnánk.

Miből öltözködnek ezek a dámák, nem tudja? Azt hittem, hogy ha eljövünk Pestről ide, az Isten háta mögé, akkor nem látom őket. Engem nem izgatnak, én nem féltetem tőlük az uramat, mi pihenni jöttünk ide, de hát ez mégis borzasztó! Ennyi nő, mind szabad és ellepik már ezt a kis fürdőhelyet is. Az uram lesújtó megjegyzéseket tesz reájuk, de miért tesz egyáltalán megjegyzést? Miért veszi észre őket? En is észreveszem a férfiakat, akik utánam usznak? Pedig tudja, tegnap is... De jobb, ha hallgatok róla. Az egyszerű kék kosztium volt rajtam, a fehérpetyes és megyek a kurszalón felé, mikor a fenyőgrupp mellett egyszerre nagyot köszön az a behemót férfi. Az az!... Oriás. A térdnadrágos. Képzelteti, hogy végigmértem. Még végig se mérjem? Olyan horihorgas, hogy talán el is mosolyodtam. Nahát ezért a mosolyért usztatja most az uram a gyerekeket a parton, egyedül, ezért nem jött velem csónakázni. Ezért kértem magat, hogy jöjjön evezni. Neki az a véleménye, hogy amikor az az óriás szemtelenül köszönt, félre kellett volna fordítani az arcomat. S mikor mellem lépett és beszélgetni kezdett, azt kellett volna mondanom, hogy takarodjék, mert rögtön szólok az uramnak!... Ez az uram véleménye. Egy fürdőhelyen!... Hát ezért vagyunk most haragban s ha maga hátra néz, láthatja, hogy fürdési ugyan a gyerekeket, de a szeme itt van rajtuk. Megköveteli, hogy mindent mondjak el neki, ezt a horihorgast is elmondtam s most ezért van baj. Hogy ő pihenni akar és nem lovagias ügyekkel foglalkozni. Tehetek én arról, hogy csinos vagyok — mondjuk — és a férfiak szemtelenek?

De ez így megy már két hete. Mert minden nap van valami. A multkor is... De hagyjuk talán. Igazán nem akarok magának panaszkodni. Ideges ő is, cly rossz híreket kap a hivatalból, csökkentés, redukció, már azt se tudja szegény, hogy melyik lábára álljon, mivel legyen jóba, hogy egy vidéki kiküldetést ő kapjon meg. Hát én értem az egész lelkiállapotát, de mi köze a vidéki kiküldetésnek a pincéhez, akit ebédhordás közben folyton kegyelmes urnak titulál. Képzelve szegény Janit, a legszorgalmasabb pincér az egész étteremben és folyton azzal szekirozza, hogy kegyelmes urnak címe-

A házastársak külön-külön elmondják bizalmas élményeiket a nyári pihenésről

zi. És kirobban belőle rögtön minden, ha nem jön gyorsan a sör, vagy ha kétnapos a szalvéta. Az asztalunk valóságos vulkán, a tulajdonos állandó készenlétben van, hogy közbelépjen és csillapítsa az uramat. Már alig merek bemenni az étkezéshez. Bizony Isten arra gondolok, hogy itt valami nő van a háttérben. Kikaparom a szemét annak a... na látja! Csak tudnám, hogy melyik mert kikezdeni az urammal. Nem elég, hogy a pénztelenség megmérgezi az ember pihenését, hogy nem tudunk elmenni egy kirándulásra, hogy folyton menüt eszünk és egy kis szárnyszerű gondolni se szabad, — ráadásul fél éjszakákon gyötörődöm, hogy ki lehet az a harmadik, akit az uram szem keres rögtön, ha a partra érünk, ha a terembe lépünk, vagy bárhová megyünk. Nem, nem képzelődöm. Ez biztos. Nem alszom jól, nincs étvágyam, csak költjük a drága pénzt és nem pihenek. Nincs nyugtom itt. Alig várom már, hogy meneküljünk innen és kipihenjem ezt a

II. A lérij

Vele a badacsonyi bor mellett beszélgetek, míg az asszony táncol. A dzsessz dűnyög, a terraszra a rendes esti ingyen-publikum bámul be a parkból s az asztal-
on gyűrött az abrosz, tele van elhagyott borospohárral. És zsufolt hamutartókkal.

Nincs itt semmi baj barátom, csak el tudnám felejtetni egy napra, hogy a végén vissza kell menni Budapestre. Egész éven át mindig azzal biztattuk egymást a feleségemmel, hogy no majd a nyáron kiszakítjuk magunkat ebből a komisz pesti életből! Erre nem tudom elfelejtetni, hogy mi minden vár még reám, ha haza megyek. Mindig azt álmodom, hogy éppen most tesznek B-listára. Ma írja egyik barátom, hogy ő szabadságra el se mer menni, mert attól tart, hogy mire visszamegy, zárva találja helyén a gyárat. Most elgondolható, hogy mennyire élvezem én itt a napot és mennyire ambicionálom, hogy néger legyek, mire hazakerülök. Állandóan dühögést hallok a hátam mögött Pest felől. Persze, hogy visszahúzódunk minden társaságtól, mert nincs mit szét-szórni, ha ezt-azt fizetni kell. Nade meddig tudtam ezt a visszavonult életet csinálni? Alig egy hétig. Akkor az ismerősök közt akadt egy, aki névnapot ült. Ezt már vissza kellett adni. Ezzel aztán belekerültünk a forgatagba. Tágult az ismerősök köre, jöttek a születésnapok, meg a bucsuesték, máskor meg egy előadás, pesti színészek, kabaré, — ki tud ezek elől kitérni? Kiderült barátom, hogy magukkal cipeljék a pesti életünket, minden ostoba terhével és bosszúságával együtt.

Komolyan mondom neked, hogy a gyerekek rántanak vissza ahhoz a nyaraláshoz, amelyben még van egy kis üdeség. Őket a víz érdekli, meg a csónak, a nap, meg a homok, nem a névnap, a tánc, meg a bor, meg a muri, amelyik pirkadásig tart. Jó-jó: igaza van az asszonynak, nem temetkezhettünk el itt, nem vagyunk kolostorban, de hát úgy kívánom én barátom a táncot, mint te a ricinust. Aztán meg én egy kicsit már maradi vagyok, tudod pártás, aztán nem szeretem ezeket a rumba-találmányokat, amikor a nő olyan semmitmondó arccal simul össze a part-
nerével. Egyedül nem tudok ez ellen semmit se tenni, csak morfondírozok itt a bor mellett, mikor így egyedül maradok.

Ertem én azt barátom, hogy nincs ebben semmi, ebben a rumbázó együttesben, csak el kellene tudni csitítani az

Malaria és sok más lázas betegség csak szúnyogúttján terjed. Évente emberek ezrei halnak így meg. Őlják meg a gyilkosokat és védjük meg magunkat és gyermekeinket, — permetezzünk Flit rovarirtót.

Flit hatására elpusztul légy, szúnyog, bolha, moly, poloska, tetű, hangya, svábbogár és mindezek petéi. Flit-permet megöli a rovarokat, — de emberre ártalmatlan. Könnyen alkalmazható. Nem hagy foltot. Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal. Követeljék a Flit katonával díszített sárga kannát a fekete sávval.

Permetezzünk

FLIT

rovarirtót

Plombált Flit-kanna kizárja az utáznatot.

sok izgalmat otthon, ahol én vagyok az ur.

Retikült vesző elő, egy könnyet töröl ki a szeméből és a tükörben megvizsgálja haját, szemöldökét és száját. Férje kiabál a partról, hogy menjünk már vissza.

emberben az ágaskodó szót. Tegnap este is... de hát mit érdekel ez téged, te nem vagy nő, nincs birtokod, amelyet a szemed előtt el lehetne kommunizálni. Vesszem a poharat barátom, magam elé húzom a flakát és iszom. Valamivel csak fel kell oldani a hátam mögötti dühögést, meg azt a rumbát is, amelyik minden este belémcsépeget egy kis sötét középkort, amikor még nem volt ilyen nagy a női emancipáció.

Az Isten tudja, hogy a többi férfi hogyan intézi el magában az azt asszonyfélést. Vagy nem az ez te? Hiuság volna csak? Az asszony nagyokat sóhajt, mikor azt hiszi, hogy nem hallom és ez nekem elég arra, hogy csendben megörüljek. Biztosan nem a Balaton után sóhajt ugyebár, mert ez a selymes teknő itt van előtte, akármikor belevetheti magát. A nap meg olyan eszevesztetten süt, hogy melegebb már nem is lehet. Mindene megvan, ruhája még több is, mint kellene, mindenüvé elmegyünk, ahová csak akar, — hát akkor mi után sóhajt? Egy szót se szólok a tánc ellen, még én biztatom, hogy ne üljön itt velem, a bor mellett, mert még meggyanúsítják, hogy borbarát, mint engemet. Menjen csak barátom rumbázni és csiklandozza csak a hajával annak a ficsurnak a homlokát. Nekem itt marad a bor, barátom, ez az enyém, ezt leöntöm a gégemén, ez biztosan nem megy el rumbázni, ez a borosüveg itt ni!... Még jó, tudod, hogy kultúrember vagyok, nem szeretek megfélekezni magamról és nem szeretek tükröket behajítani poharakkal. Nem vagyok én barátom barbár, tudom én, mi a modern férfi, adok én szabadságot az asszonynak, amennyi csak kell. De ha tudod egyszer igénybevenni, vagy olyasmit csinálni... na ne félj, nem töröm össze ezt a poharat, csak felkaptam egy kicsit. Nevezz te is pártás, hadd higgyék, hogy valami jó viccet meséltem neked. Ígyál és fordíts te is hátat a rumbának, ne nézz oda, mert meg a te szememben sem szeretem látni ezt az összebujó tömeget.

Mindez halkan folyt le, nem a nyilvánosság füle számára. A fel- és külszin, továbbá a hangulat rózsás volt, más nem is igen figyelt ránk és a házaspár egymás vallomásáról mit se tudott.

Talán nem is igaz az egész.

Papp Jenő

Kommunista összeesküvés Belgiumban

Brüsszel, augusztus 3.

A belga állambiztonsági hatóságok az utóbbi napokban nagyszabású kommunista összeesküvés ügyében nyomoznak. Hosszas vizsgálat és számos házkutatás után letartóztattak több orosz-lengyel és német kommunistát.

A belga kommunisták, általános tiltakozása ellenére a hatóságok őrizetbe vették Sobotka ismert kommunista képviselőt és munkásvezért is.

Autótaxik halálos összeütközése

Bukarest, augusztus 3.

Súlyos következményekkel járó autószerencsétlenség történt tegnap a Dinicu Golescu köruton. A 11933-as rendszámú taxi három utassal a General Averescu utca felől kanvarodott be a körútra, amikor teljes erővel összeütközött a 12526 számú taxival, amely veszett gyorsasággal rohant a szembenlevő utcáról. Az összeütközés olyan erős volt, hogy a 11933-as taxi teljesen összezúzódott, három utas pedig súlyosan megsebesült. Mindhármukat eszméletlen állapotban szállították kórházba. A roncsos lett autós offőrje, dacára, hogy nem az ő hibája okozta a szerencsétlenséget, félelmében elűnt Bukarestből. A másik autó offőrijét letartóztatták.

2885 millió dollár az amerikai költségvetés deficitje

Newyork, augusztus 3.

A július 31-én végződő pénzügyi évet lezárva az Egyesült Államok pénzügyi államtitkársága most tette közzé az elmúlt év mérlegét. Ennek adatai szerint

az állami költségvetés deficitje az elmúlt évben 2885 millió dollárra emelkedett.

Amerika gazdasági és pénzügyi köreiben a jelentős óriási megdöbbenést váltott ki, aminek oka elsősorban az, hogy a megelőző esztendőben a deficit csak 993 millió dollár volt.

Az új vatikáni egyezmény dr. Bitay Árpád történettudós megvilágításában

Gyulafehérvár, augusztus 3.

Hogy a nagy szenvedelmes viták, aggodó, féltő kritikák központjába került új vatikáni egyezmény által teremtett helyzet tekintetében történettudós szerepét, felkerestem az erdélyi magyar kisebbségi élet egyik legmarkánsabb egyéniségét, dr. Bitay Árpád gyulafehérvári római katolikus, teológiai tanárt, a kitűnő történettudóst, hogy

nyilatkozzék az egyezmény jelentőségéről történelmi megvilágításban.

Egyedülálló volt — mondta Bitay — az egész katolikus világegyház szervezetében a Státus, amelyet a katolikus világ és egyháziak összefogása hozott létre a speciális erdélyi viszonyok között az egyház védelmére akkor, amikor az erdélyi katolikusoknak püspökük sem lehetett több mint másfél századon keresztül. Amikor a Szentszék ezt az egyezményt megkötötte és alapszabályokat is mellékelte hozzá, egyidejűleg az erdélyi világi és egyházi katolikusoknak XVII. századbeli egyházvédő érdemeit is elismerte és jutalmazta. Eppen olyan egyedülálló az is, hogy a Szentszék nemzetközi szerződéssel, ünnepélyes módon szabályozta az eddigi státusnak nevezett intézmény helyzetét és beleillesztette a mintaszerűen kidolgozott nagy egyházi jogrendszerbe, a codex juris canonici-be, amelynek jegyzetes kiadásai a jövőben már bizonyára szerepelni fog, egyházjogászok pedig az egész világon mint egyházjogi unikumot fognak tanulmányozni.

A Státus nevet részint tudatlanságból, részint támadó éllel használták ki az ellene indított harcban.

Ami a Státus nevének az egyezmény megváltoztatását illeti, ezzel kapcsolatosan azt kívánom megjegyezni, hogy ugyan ilyen néveléshagyás a református, lutheránus és unitárius Státusnál már rég megtörtént. A XVII. és XVIII. században az erdélyi reformátusok, unitáriusok és lutheránusok hasonló egyházi szervezetét is Státusnak hívták.

A Státus helyébe lépő Egyházmegyei Tanács mai formájában a kanonjogi könyv 1520—21-ik cikke alapján jött létre régi történelmi jogok és egyházvédő történelmi érdemek egyházjogi téren való respektálásával és jutalmazásával.

Ujjhegyre szedve a dolgokat a következőket emelhetem ki:

MÁS FELEKEZETEK STÁTUSA

Egyházmegyei intézményről nemzetközi szerződést kötöttek. Ugyanakkor szervezeti szabályzatot is fűztek az egyezményhez, beleillesztve az eddigi Státust abba a lehetőségbe, amelyet az 1913-ban életbe léptetett egyházi törvénykönyv 1520—21-ik cikke az Egyházmegyei Tanács formájában nyújt.

Benne biztosítva van a világiaknak is az egyház bizonyos ügyeinek az intézésében való befolyása, még pedig azon lehetőséggel, hogy a legmagasabb mértékben, amelyet a katolikus egyház hierarchiája és az u. n. potestas ordinis et juris dictionis megenged. Tudvalevő, hogy már Deák Ferenc elképzelésében is ezekkel a tényezőkkel kellett szerves harmóniában lennie az egyház tervezett, de csak tervnek maradt országos magyar katolikus autonómiának.

A célvagyon állagában és rendeltetésében érintetlenül és változatlanul megmaradt, tehát senki kétségbe nem vonhatja, hogy a célvagyon az erdélyi római katolikus egyházmegye területén és eredeti katolikus rendeltetésének megfelelően használandó fel.

A ROMÁN—MAGYAR MEG-ÉRTÉS JEGYÉBEN

Román szempontból pedig: a görög katolikusok lehetőséget kaptak arra, hogy Kolozsváron, az Egyetem melletti rom. kath. templomban istentiszteletet tarthassanak vasárnap, nemzeti ünnepük és a királyi család ünnepén. Ezeket az istentiszteleteket a rom. kath. püspök

TÁRSASUTAZÁS BUDAPESTRE

a Szent István-heti ünnepségekre, augusztus 13-tól 23-ig.

Utiköltség **Lei 1280**. — határtól Budapestig és vissza a határig, utlevél költséggel és vízummal együtt — Jelentkezési határidő auguszt. 9. Felvilágosítások a

HERMES menetjegyi irodában
Brassó, Kolostor-u. 3.

AUGUSZTUS 5.

tartatja, mondatja elsősorban a gör. kath. egyetemi ifjúság lelki szükségletére.

Az pedig nem jelent jogfeladást, hogy az Egyetem épületében egy százéves szerződésen alapuló olyan szolgalmi jog szünik meg, amelynek a megszüntetésére már a magyar uralom idején megalom indult meg. Megszűnt két kis lakás szolgalmi joga: a sekrestyés és a harangozó. Fennmaradt még az a szolgalmi jog, hogy az Egyetem egyik bejáratán keresztül be lehessen menni a sekrestyébe. Ezzel az Egyetem tudományos célra kihatással való helyiségeinek a száma bővült és erre

Két hazát adott a végzete, s egyik sem fogadja be

Egy ember, aki a vonaton szuronyok között él

Csikszereda, augusztus 3.

Csató Gusztáv csikkarfalvi kereskedő 1927 július 16-án jött haza, aggszülei hívására, Magyarországról. Két évig mint magyar állampolgár tartózkodott az országban. 1929-ben lemondott magyar állampolgárságáról s naturalizálás végett kérvényt adott be. A következő év elején miniszteri rendelkezés ment valamennyi illetékes fórumhoz, hogy Csatót ne kezeljék idegen állampolgárként, mert honosítási kérvénye elintézés alatt van. E rendelkezés értelmében a fiatal ember átvette édesapja üzletét s önállóan vezette tovább.

Már azt hitte, hogy szülőföldjén háborítatlanul élhet tovább s azon gondolkodott, hogy családát alapít, amikor a múlt év november 17-én bombaként vágott életébe a sziguranca. Két csendőrt jelent meg a lakásán. Két órai időt adtak s máris utnak indították Csikszereda felé, ahonnan vonaton vitték a magyar határra. A magyarok megtagadták átvételét azzal az indokkal, hogy nem magyar állampolgár. Öt napon keresztül kísérgettek a magyar és román határ között, míg belátták, a román hatóságok, hogy ez esetben nem sikerült ettől a magyartól megszabadulni s hazaengedték.

Most már azzal a gondolatokkal felel munkának, hogy nem történhet semmi.

Rendezzék a nyugdíj-hátrálékokat s fizessék rendszeresen az esedékes nyugdíjakat

— érdeke az államnak s az államot fenntartó ipar- és kereskedelemnek is

A vad, illetve a nomád népeknél ma is szokásban van, hogy az öregeket, kik a családot gátolják a szabad mozgásban, egyszerűen agyonverik. Minek is lábatlanok.

A sülyedő hajó is elsősorban a ballasztól, a felesleges tehertől igyekszik megszabadulni. Egyszerűen a tengerbe hajgálják ezt az értéktelen súlytömeget.

A nyugdíjasok is az államra, helyesebben mondva az államférfiakra nézve felesleges tehertétel, nyug és kolonc, melytől ugyancsak szabadulni szeretnének.

Az új kormány bizonyára tudatában van annak, hogy ilyen ut és módon dehogyan is szabad megszabadulnia a nyugdíjasok felesleges tehertételétől, de viszont azt sem tudja, honnan teremtsen elő a rengeteg sok milliót, hogy a nyugdíj-hátrálékokat kiegyenlíteni tudja.

Az ország feldulva, az államkassza üres, az adófizető polgárok ki vannak fecsarva, tehát honnan teremteni elő a pénzt, hogy a nyugdíjasokat ha nem is kielégíteni, de legalább egyelőre elhallgattatni lehessen?

Amíg tömve volt az államkassza, a politikusok tilekedtek a miniszteri állások után, ma, hogy az ország mindenéből ki lett fosztva, ma nem akad vállalkozó, aki önfeláldozással sietne megmenteni a csőd szélre jutott államot.

A közmórállás lezűllött. A nagy idők itt vannak ugyan, csupán a nagy emberek hiányoznak ezekhez a sorsdöntő nagy időkhez. Azért nem akad egyetlen egy kimagasló egyéniség sem, aki visszalökne az államtól nyert illetményét s mondaná, nem kell, nem fogadom el, amíg a nyugdíjasok ezrei éheznek, félek, hogy torkomon akad a falat.

még a régi impérium alatt is törekedtek. Itt tehát az Egyetem nyert, de a katolicizmus számbajöhető vesztesége nélkül.

Érdekes, hogy a szóbanforgó templomot az erdélyi katolikus státus támogatásával a jezsuiták építtették volt fel, mintegy kétszáz évvel ezelőtt és csaknem ugyanakkor Kolozsmonostoron a görög katolikus románoknak is építettek egy kis templomot. Tehát ugyanazon jezsuiták mostani katolikus utódai őseiktől örökölt templomukban románoknak is testvériesen helyt adnak a tulajdonjog teljes fenntartása mellett.

Ez pedig, szeretettel megvalósítva, nemcsak az egyetemes katolicizmus érdekeit fogja szolgálni minden szertartásbeli különbségre való tekintet nélkül, hanem a feltétlenül kívánatos és Bálcescu (a nyolcvan évvel ezelőtt fiatalon elhunyt, kiváló román történettudós) óta annyit emlegetett román—magyar közlekedéshez és lelki kiegyezéshez vezető uton is jelentős lépés lehet. Drávai Gyula

akadályozni. Hogy hol szedi hozzá a kormány a szükséges pénzt, hát kérjen Risttől ne csak tanácsot, hanem a nyugdíjasok számára kenyérnek valót is.

Közeleg a tél, a nyugdíjasok lázadónak. Igaz, hogy durva rendőrökkel el lehet hallgattatni az öregeket, de ez nem megoldás.

A türelmetlen hitelezők perlik a szegény nyugdíjasokat s akad bíró, aki elmarasztalja őket, holott nem ők a bűnösök, amiért fizetni nem képesek.

Rendezzék a nyugdíjhátrálékokat s fizessék rendszeresen az esedékes nyugdíjakat! L. E.

Magyarország buzát szállít Németországnak

Budapest, augusztus 3.

A magyar kormány megállapodott a német birodalmi kormánnyal a magyarországi buzafeleslegék elhelyezésének módjairól. A megállapodás szerint a téli hónapok szükségleteinek egy részét Magyarország aonnal leszállítja, a másik részre pedig szállítási jogot kapott. Németország a buzaimport ellenszolgáltatásaként vám- és ipari kedvezményeket nyújt Magyarországnak.

Szeptember 15-én kezdődik a tanítás a középiskolákban

Bukarest, augusztus 3.

A közoktatásiügyi miniszter körrendeletben értesítette az összes középiskolákat, hogy a tanítás szeptember 15-én kezdődik, amikorára is az összes tantervnek el kell foglalniok katedrájukat.

Szétküldötték a meghívókat a varsói agrárkonferenciára

Varsó, augusztus 3.

Löbbször is beszámoltunk arról, hogy a lengyel kormány kezdeményezésére augusztusban a közép- és kelet-európai államok agrárkonferenciát tartanak Varsóban. Erre a konferenciára a lengyel kormány most küldte szét a hivatalos meghívókat Magyarországra, Jugoszláviára, Romániára, Bulgáriára, Lettországra és Észtországra kormányának.

A konferencia célja az, hogy a közép- és kelet-európai államok a Lausanne-ban tervezett európai gazdasági konferenciára közös álláspontot foglazzanak ki az ipari államokkal szemben.

Maa tábornok él és makkegészséges

London, augusztus 3.

Maa tábornokról, a kissé kalandos múltú kínai hadvezérről az egész világsajtóban olyan hírek terjedtek el, hogy meghalt. Tegnapra a pekingi kormány erősen megcáfolta a hírt, most pedig arról érkezik jelentés, hogy

Maa tábornok rádiónyilatkozatot adott s abban örömmel állapította meg, hogy hála Istennek még él és harcol a japánok ellen.

Most már a hivatalos japán körök is bevallják, hogy a kínai tábornok halálhíre misztifikáció volt, mert az a holttest, melyet tábornoki egyenruhában találtak nem azonos Maa tábornokkal.

Paraguayban diktátort neveztek ki a bolíviai háború irányítására

Buenos Ayres, augusztus 3.

Paraguay kormánya a Bolívia ellen viselő háború vezetésére diktátort határozottan ruházta fel Salamanca alelnököt. A két délamerikai állam háborúja nagy izgalmat okozott a többi délamerikai állam kormányánál. Kolumbia és Peru kormánya elhatározta, hogy az összes délamerikai államokat felhívja, alkossanak blokkot a háború veszedelmének elhárítására.

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BRASSO
Szerdán és csütörtökön fut este 9 óráig
Őfelsége adjutánsa
Főszerepben
Lilian Harvey és Willy Fritsch.
Péntektől: Péntektől:
Két szív és egy dobbanás
(Zwei Herzen und ein Schlag)
Főszerep: **Lilian Harvey**

B. L. 5. OLDAL

Hírek

— **Mentőakció egy tordai középiskola érdekében.** A tordai állami leányfőgimnáziumot már évek óta az a veszedelem fenyegeti, hogy vagy egészen feloszlatják, vagy pedig négyosztályú algináziummá fokozzák. Miután ez az iskola Erdemegye kulturális és tanügyi életében igen fontos hivatást tölt be és annak megszüntetése, vagy akár csak lefokozása is érzékenyen érintené a megye román és magyar kisebbségi lakosságát, mozgáson indult meg, hogy ezt az iskolát a jövő iskolái évre megmentse. Közlebről az érdekeltek szülői bevonásával értekezletet tartottak Tordán, amely elhatározta, hogy küldöttség útján memorandumot ad a kormánynak és kéri fogja az iskolának — lehetőleg a mostani formájában — való meghagyását. Az akció sikerrel kecsegtet. Egyfelől azért, mert a jelenlegi kormánynak sokkal több jókaratot, megértést tanúsít a tordaiak jogos óhajával szemben, mint a boldogult Jorga-kormány, amelynek tordai expone: dr. Ciobane prefektus kimondott ellensége volt ennek az iskolának. Másfelől pedig, mert ez akció sikere érdekében több illetékes tényező is közreműködik.

— **LEJÁRT A FELMONDÁSI IDŐ.** Csikszerebából jelentik: Kellemtelen meglepetésben van részük a Transylvania-bank csikszerebai fiókja tisztviselőinek. A kolozsvári központtól értesítést kaptak, melynek értelmében a szokásos három havi felmondási idő után, nem reflektálnak szolgálataikra. Ertesüléseink szerint a fiókot teljesen leépíti a Transylvania.

— **Védekezés a robbanás veszedelmével szemben.** Brassó város vezetősége elrendelte az összes kereskedések felülvizsgálását abból a szempontból, hogy tartanak-e robbanó és gyúlékony anyagokat és ha igen, megfelelő óvintézkedések tettek-e? A kiküldött bizottság megállapította, hogy igen sok raktárban vannak ilyen anyagok felhalmozva anélkül, hogy a szükséges rendelkezéseket betartanák. Erre való tekintettel az intermár bizottság elrendelte, hogy az ilyen raktárak 24 óra alatt üresítenek ki és a kereskedők utasíttassanak arra, hogy 60 napon belül az előírásoknak megfelelő építkezési munkálatokat végezzenek el, mert ellenkező esetben nem tarthatnak gyúlékony és robbanó anyagokat.

— **Időjárásjelentés.** A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint nyugat felől lassan terjeszkedő hőcsökkenés várható, zivataros időkre való hajlammal.

— **MIRE JÓ AZ ÚJ ÖTEZRES BANKJEGY?** Csikszerebából jelentik: Nem mindennapi eset játszódott le a csikszerebai tanfelügyelőségen. Gál Sándor tanfelügyelőségi irodaigazgató felvette az állami tanítókat egyházi fizetésért. Ertesítette a tanítókat, hogy járandóságukat hivatalában átvehetik. Az örömhírre tömegesen kerekest fel Gált, aki szabályszerűen, elismervény ellenében, kifizette a tanítók fizetését. Egy csoport regáti származású tanító elkéseredetten fakadt ki, hogy mily csekély a javadalmazásuk, még öt-éves lejt sem láttak eddig, nemhogy tulajdonuknak mondhatták volna. Gál erre odaadott nekik egyet, hogy tetszés szerint szemléljék meg. Közben tovább fizette a jelentkezőket s egészen megfelleledkezett az ötezer lejt kíváncsi csoportról. Amikor számadást csinált, akkor tűnt ki, hogy kerek ötezer lejt hiányzik. Nyomban pótolta az összeget saját fizetéséből, amelyre hónapok óta várt s megtette a szükséges intézkedést a „kiváncsi” tanítók ellen, akik közül valamelyik magánál „felejtette” a pénzt.

— **AZ ÁLLOMÁSFŐNÖK ELTÜNT ÉS NYITVA MARADT A KASSZA.** Kézdivásárhelyről jelentik: Nagy meglepetéssel keltett a múlt héten Bereckben Dénes Albert állomásfőnök eltűnése. A vasuti tisztviselő tulajdonképpen a szabadságon levő főnök helyettesítésére küldött ki és ebben a minőségben lelkiismeretesen végezte a munkáját. Előzőtt egy héttel történt, hogy az állomás személyzete benyitva az irodába, a pénztárt nyitva találta és Dénest nem találták sehol. A pénztárban 117 ezer lej volt s a rovincsolás nem fedezett fel semmi hiányt. Eppen emiatt érthetetlen volt az eltűnése, mert ha büntény történt volna, akkor valami nyoma maradt volna. A pénz is teljesen érintetlen volt a kasszában. A tisztviselő sapkáját a főnöki iroda előszobájában találták meg. A rejtélyes ügyben nyomban megindult a nyomozás, a csendőrség és civilek együttesen átkutatták a környéket, azonban sehol nyoma nem volt a főnököt helyettesítő tisztviselőnek. Tegnap aztán váratlanul életjelt adott magáról a szerencsétlen ember. Hajadonfőt, összesárosodott ruhában, a mezőn keresztül hazament Imersfalván lakó édesatyjához olyan állapotban, mint akinek elborult az elméje.

— **Papválasztás —** tíz sebesülttel. Botosaniból jelentik: Szokatlan incidens zajlott le Botosani egyik külvárosi templomában, hová a hívek azért gyűltek össze, hogy az új pap személyét kijelöljék. A templomban levő hívek más-más pap mellett kardoskodtak és rövid időn belül két elkeseredett táborra szakadtak. Előbb csak szavakkal harcoltak a kiválasztandó pap személye mellett, de rövidesen a kések és botok is munkát kaptak a választásban. Úgy összekéselték és összeverték egymást, hogy tíz hívőt szállítottak kórházba. A verekedésnek a rendőrség vetett véget.

— **A HAZZAL EGYÜTT LEÉGETT EGY NAGY FÜSZERÜZLET.** Galacról jelentik: Tegnap reggel négy órakor borzalmas tűzvész pusztította el Polemis Dumitru Tánu-uccai fűszerüzletét. A tűz, amely hihetetlen gyorsasággal terjedt végig az egész épületen, a padlásokon keletkezett. A tűzoltóság és az államkőből feliasztott lakók teljes erővel fogtak neki az oltási kísérleteknek és néhány órai megfeszített munka után sikerült lokalizálni a tüzet és megakadályozni a továbbterjedését. A kár 25 millió lej. Valószínűnek látszik, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett. — A vizsgálat megindult.

— **UJ LAP TORDÁN.** „Aranyosszék” cím alatt közlebről Helmann Ervin tordai újságíró felelős szerkesztésében, aki körül lelkes írógárda csoportosul és a tordai „Minerva” nyomda kiadásában egy új politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg Tordán.

— **AZ ANNA-BÁL VÉRES FINÁLÉJA.** Kézdivásárhelyről jelentik: A bálványosi Transsylvania-fürdőn tegnap rendezték az Anna-bált, melynek estefélre véres eseménye akadt. Öt tordai legény feltelepedett egy két lovas szekérre, melynek tulajdonosa, Ince László, torjai gazda, kifogásolta a legények baszkodását. A szóváltás közben a legények bicskát is használtak és Incét több helyen súlyosan összeszurkálták. A csendőrség a bicskázó legényeket letartóztatta.

— **Canton városa viz alatt** Hongkongból jelentik: Canton városa felett óriási felhőszakadás vonult végig. A felhőszakadás következtében mondhatni az egész város viz alá került. Több, mint 100 ház teljesen eltűnt, a halottak száma pedig meghaladja a 80-at. Ezeknek nagyrésze az összeomló házakban lelte halálát.

— **Halálba kergette a villámlás.** Bécsből jelentik: Különös okból vetett véget életének egy 21 éves bécsi szobrásznő. A leányt állandóan beteges félelem gyötörte a villámlás és egyéb természeti tüntemények miatt. A napokban egyedül tartózkodott otthon, mikor hatalmas égi háború kezdődött. A szobrásznőt annyira megrázkódtatta ez, hogy félelmében kinyitotta szobájában a gázcsapot és öngyilkosságot követett el. Mire rátaláltak, már halott volt. Tettét a háziasszonyának írott búcsulevelében az égi háború okozta félelmével indokolja meg.

— **MEGMEGEZTE MAGÁT AZ ELÜLDÖZÖTT ASSZONY.** Kézdivásárhelyi tudósítónk jelenti: Varga János nyugtódí gazdálkodó nem a legjobb egyetértésben élt a feleségével, Rác Matilddal. A szerencsétlen asszonyt sokszor minden ok nélkül megverte a brutális ember és az asszony egy ilyen jelenet után a házából elúszta, hazamenekült Szentkatolnán lakó édesanyjához, ahol tegnap megmérgezte magát. A 52 éves asszonyka tragédiája nagy részvétet keltett a községben, ahol nagy tiszteletben áll a Rác-család.

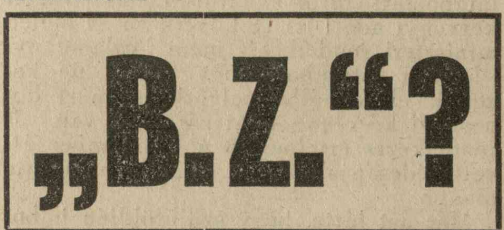
— **A FALU SHYLOCKJÁT MEGÖLTÉK.** Csernovicból jelentik: A múlt éjszaka kegyetlen módon elkövetett gyilkosság történt a Csernovic megyei Zastavna községben. Sepenitzki László hetven éves embert éjjel egy órakor egy idegen ember kihívatta a lakásából. Az öreg kiment s abban a pillanatban két revolver dörrenés hangzott el. Sepenitzki pedig holtan esett össze. Az idegen látogató természetesen eltűnt. A házbeliek a revolverdörrenésre kiesttek a kertbe, ahol már csak az öreg holttestét találták meg. Az eddigi nyomozás megállapítása szerint Sepenitzkit, aki a leggazdagabb emberek között a községnek és igen sok pénzt adott ki kamatra, valamelyik adósa ölte meg. A nyomozás tovább folyik.

— **HALÁLBA MENEKULT AZ ADÓ-ÁRVERÉS ELŐL.** Aradról jelentik: A ki-méletlen adóbehajtás frontjának újabb áldozata van. Ma éjjel műhelyében felakasztotta magát Balogh Dávid 73 éves kályhagyáros, aki 38 esztendőn át Arad városának egyik legtekintélyesebb iparos volt. Az agg Balognak ma adótárgyalásra kellett volna mennie, hetedikére pedig árverést tüzték ki minden vagyona. Miután az utóbbi időben állandóan betegeskedett, a kiérdemesült iparos képtelen volt kikeresni a nagy adót, tisztában volt tehát azzal, hogy a végrehajtás teljes anyagi romlását vonja maga után. Nem akart öregesgére az uccára kerülni s ezért inkább a halált választotta. Öngyilkossága a város iparostársadalmában mély részvétet váltott ki.

— **AZ ELSŐ MISE.** Kézdivásárhelyről jelentik: Megkapó ünnepség folyt le tegnap a római katolikus templomban, melyet zsúfolásig megtöltött valláskülönbség nélkül a közönség. Ekkor tartotta első miséjét a Rómában végzett dr. Dávid László, a kézdivásárhelyi gimnázium egykori növendéke. Megkapó volt, hogy az ifjú kaplannak négy volt osztlálytársa: dr. Vargha Lajos, Ambrus Kálmán, Galitsik Vilmos és Dobál Tibor minisztráltak. A mise végeztével pápai áldást osztott az ünnepelt fiatal pap.

— **Felfegyverezték a brassói mező-öröket.** A mai rettenetes gazdasági helyzet az oka annak, hogy a brassói határban a mezei lopások egyre nagyobb mérvet öltének. Hogy ez az állapot ne fajulhasson el, a város vezetősége úgy rendelkezett, hogy a mezőn esti 9 órától reggel 5 óráig semmiféle munkás végezni nem szabad. Egyidejűleg elhatározta a város, hogy a mezőöröket revolverrel fegyverzi fel, mert eddig fegyvertelenül állottak a rendesen felfegyverkezett mezei tolvajokkal szemben és így nem teljesíthették szolgálatukat megfelelően.

— **Hasbaszurták a pikkolót.** Bukarestből jelentik: Tegnap délután két órakor Zugravu Constantin pikkoló fiú összeveszett Joan Taller nevű társával. A veszekedés hevében Zugravu kést ragadott és azzal Taller hasába szurt. A pikkoló fiú eszméletlenül, vérző testtel esett össze. Zugravu, amint ráשמélt tette, azonnal telefonált a mentőkért, akik Tallert kórházba szállították, azonban már nem sikerült megmeníteni és a kora délutáni órákban kisenvedett. Zugravut letartóztatták.

— **Nagyszében gyásza.** Bukarestben meghalt Dörr Albert, Nagyszében egykori polgármestere, akinek a város szociális, kulturális, építészeti és egészségügyi fellendülése érdekében sokat köszönhet.

— **A GYERMEKHALALOZÁSBAN ROMANIA VEZET.** A jasi higiéniai intézet anketot tartott, amelyen azt igyekeztek megállapítani, hogy mi okozza azt a feltűnően sok és gyakori gyermek-elhalalozást, ami Romániában történik. Ugyanis egész Európában Románia viszi a rekordot a gyermek-halalozások számában. Így például Bukarestben 230 százaléka a gyermekeknek fél éves korában meghal. Ebből 51 százalék ismeretlen fertőző betegségekben hal meg, 25 százalék speciális fertőző betegségektől, 21 százalék gyomorbántalmaktól és tíz százalék veszületett gyengeség miatt. Eppen ezért a higiéniai intézet elhatározta, hogy ennek megakadályozására programot dolgoz ki, nemcsak a születendő gyermekek egészségügyi felülvizsgálására, hanem a várandós anyák egészségének állandó kontrollálására is. Talán így megakadályozható lesz a gyermekhalalozások nagy mértéke.

— **GOETHE-ÉRMET ADTAK KI A FRANCIAK.** Párisból jelentik: A napokban megjelent az első francia Goethe-érem, amelyet Benard tervezett. Egyik oldalán a költő feje látható, míg a másik oldalon Faust egy mezőben Heléna előtt térdel. A háttérben egy vár és a Pantheon látható. A kép Goethének a hellénizmus előtt való hódolatát jelzi.

— **A felcsiki kerületi papság kiküldött képviselőit az „átalakult” státusba.** Csikszerebából jelentik: A felcsiki papság értekezletet tartott, amelynek tárgyat az „átalakult” státusba kiküldendő világi és egyházi képviselők megválasztása képezte. A gyűlés egyházi részről Bálint Lajos csiksomlyói préposton kívül, aki hivatalból tagja a tanácsnak, Wilmann Géza esperes-plebánost és Keserü András csikszentmiklósi plebánost küldte ki, míg világi részről dr. Pitner Árpád csikszerebai ügyvéd és Szakács Balázs csikborzsojai birtokos lettek a tanács tagjai. Az alsíki és gergelyi kerületek e hét folyamán tartják gyűléseiket és jelölik ki a gyulafehérvári latin szertartású egyházközség tanácsába küldendő képviselőiket.

— **Az Amerikából visszatért zsidó operette társulat** átutazóban Brassóban játszik szerdán és csütörtökön este az Astrában. Az amerikai és a nyugati világlapok elragadtatással emlékeznek meg a társulat művészi teljesítményeiről. Stramer bonvivan és neje Stramer Klára a newyorki közönséget valóssággal lázba hozták. Feldbaum táncos komikus és Kamen buffó, valamint Dina König szubrett teljesítményeiről is a legnagyobb elismeréssel írnak. Rabinovitzné, Hanna Glatstein Mergarthe Rabinovitz egészítik ki a művészi társulatot.

— **Olesőbb lesz a gyufa.** A Bukaresti lapok híradása szerint a gyufamonopólium azt tervezi, hogy a gyufa árát közelebb leszállítja.

— **Naranesszinü ajakir.** Ennek az új ajakirnak kiváló tulajdonsága az, hogy csak a bőrön — egyéni változatokban — természetes vörös színt vesz fel. Ezt a csodás ajakírt dr. M. Albersheim közli, mert illatszertára állítja elő — egyébként teljesen idő-, víz- és csókalálló — neve pedig: „Khasana Superb.”

— **Fej-, váll- és ágyékrheumánál,** idegfájásoknál, szagattásnál és zsábnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos háziszor, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja. Egyetem klinikákon szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz gyors és biztos hatása, kitűnő gyomor- és bél tisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **A Foith-égek sikkesztőjének bántársai is voltak.** Megirtuk, hogy a rendőrség letartóztatta Batten Mártont, aki a brassói Foith cégnél volt alkalmazott, és kilenc év óta állandóan lopkodta a cég áruját. Házkutatás alkalmával lakásán egész raktár lopott árut találtak, ami azonban lényegesen kevés volt ahhoz, amit kilenc év alatt az alkalmazott összelopott. Batten töredelmes vallomást tett, elmondotta, hogy jóformán ebből élt, ugyanis összeköttetésben volt Joneacu Manole galaci cipésszel, akinek a lopott árut továbbította. Manole aztán tudott az árun és a keresett összeget megosztokodtak. Az a 88.075 lej értékű holmi, amit a mostani házkutatás alkalmával nála találtak, mint bevallotta, alig nyolcad részét teszi ki az eddig ellopott és már értékesített áruknak. A rendőrség megkeresésére Joneacu Manole a galaci rendőrség letartóztatta és átszállította Brassóba, ahol mindkét bűnös az ügyesség fogházában őrizik. Kihallgatásuk megkezdődött és minden jel szerint rövidesen szenzációs részletek kerülnek napvilágra, ugyanis a bűnös manipulációban még többen is részt vettek.

— **Mikor szabad himnuszokat játszani?** A temesvári kerületi rendőrezérfelügyelőséghez rendelet érkezett, amely szabályozza a himnuszok játszását. Így a rendelet kimondja, hogy román himnusz korcsmákban nem szabad játszani, francia és idegen himnuszokat pedig csak külföldi vendégek érkezése vagy látogatása alkalmával szabad előadni. A kommunista himnusz, illetve az internacionálé játszása mindenkor és mindenhol tilos.

— **Cigányok véres harca az utcán.** Véres verekezés és gyilkosság történt tegnap este tíz órakor Brassóban. Seceleanu György munkából hazatérve a Széles-utcán haladt keresztül. Itt találkozott három cigánnyal, névszerint: Ötvös Bénével, Márton Istvánnal és Márton Józseffel. A három cigány neki esett a békésen arra haladó embernek és üldögetni kezdték. Eppen ebben az időben jött arra Márton György, aki Seceleanunak jóbarátja, aki látván, hogy ismerősét a cigányok ütik, segítségére sietett. Erre a cigányok Mártonnak is nekiestek és üldögetni kezdték. Ez látván a veszület, előrántotta zsákjából fejszéjét s azzal Ötvös Béné cigányember fejére ütött. Ötvös vértől elborítva terült el a földön, majd rövid idő múlva kisenvedett. Két társa megszökött. Márton Györgyöt pedig a rendőrség elfogta. Márton azzal védekezik, hogy tettét önvédelemből követte el.

— **Temesvár szabályozása.** Temesvár város különböző közmunkákra három millió lejt kapott. Ebből az összegből restaurálni akarják a román templomokat és a tervbevett Sugár-ut elkészítéséhez meghosszabbítják a Tőzsde-utó vasút felé levő részét. A közmunkákat rövidesen megkezdik.

— **Felvétel a csiksomlyói árvaházba.** Az igralmas nővérek vezetése alatt álló csiksomlyói árvaházba a jövő tanévre bennlakásra és teljes ellátásra havi 500 lej fizetés mellett fölvesznek elemi iskolai fiú és leány növendékeket, kik az árvaházban levő két tanerős állami iskolában a román nyelvet rövid időn elsajátíthatják. Bővebb tájékoztatást szívesen adok. Sumuleu Ciuc, augusztus 3. Escher Filoména, irg. nővér főnöknő.

— **A „JANOS VITÉZ” MÜKEDVELŐ ELŐADÁSA.** Az ótordai református egyházkar mükedvelő július hó 30-án a Vigadóban kitűnő előadásban eljátszották Kacsó-Pongráz örökszép melódiaját „János vitéz”-et. Az előadás, amelyet Zalányi György igazgató-karmester tanított be, zsúfolt ház nézte és tapsolt végig.

— **INTERNATUS BRASSÓBAN FŐGIMNÁZIUMI TANULÓK SZÁMÁRA.** A brassói román kath. nyilvánossági bizottság bíró főgimnázium épületében jól berendezett internátus van. Jelentkezéseket elfogad az 1952–53. iskolai évre az intézet felügyelősége: Brassó—Brassó, licencom. cat.—rom. kath. főgimnázium. Ellátás egész iskolai évre 10.500 lej, mely összeg 1050 lejes részletekben is fizethető.

— **MISSZ ÉSZAKI SARK.** Riabzeva Demme Elena kisasszonyt, akit az Északi Sark misszének választottak meg és aki két teljes évet töltött az északi sarkon, most ismét részt vesz egy expedícióban. A missz közben férjhez ment az első expedíciót vezető Ivanov professzorhoz, aki a kutatásokat és az expedíciókat tovább folytatja. Végre egy missz, aki valamivel nagyobb dolgot művelt, mint többi missz testvérei.

— **Elárverezik Alfonz király versenylóit.** San Sebastianból jelentik: Alfonz volt spanyol király versenylóit, amelyek jelenleg San Sebastianban vannak, augusztus 18-án elárverezik. Hat telivérrel van szó, amelynek kikiáltási ára 600–1500 pezeta körül forog.

— **VEDEKEZNEK A FÉRFIAK.** Bécsből jelentik: A bécsi férfiak ligát alakítottak a nők által megengedett jogaik védelmére. Szerintük a nők kitarják őket az állásukból, mivel ugyanazt a teendőt sokkal kisebb fizetésért válladják el. A Liga kérte, hogy azokat a nőket, akiknek férjük is keres és ennek ellenére állást foglalnak el, válasszák el a férjüktől, utassák ki az országból és vonják meg az állampolgársági jogukat. Hogy a Liga kérésének lesz-e sikere, egyelőre nagyon kétséges.

— **Veszedelemes betörő került a tordai rendőrség kezére.** Tudósítunk írja: Az elmúlt héten egy ismeretlen fiatalember több helyen férfiruhákat kínált eladásra. A gyanús viselkedő fiatalembert a rendőrség előlaltotta, amikor is kiderült, hogy veszedelemes betörőt fogott el. Az illetőt Müller Joannak hívják és segésvári illetőségű. Lelkét már számtalan bűn terheli. Gyermekkorát lelencházban töltötte el. Onnan kikerülve, lopás miatt csakhamar a szamosújvári javítóintézet lakója lett. Büntetésének elszívása után két bíróság: a segésvári és brassói törvényszék is súlyos fegyházbüntetést róttak ki részére. E büntetés Nagyenveden kellett volna leülnie, de megszökött onnét és Brassóba ment, ahol több betöréssel lopást követett el. Itt elfogták de sikerült újból megszöknie. Közben a vasuton egy utastól ellopott egy bőröndöt amely értékes holmival volt tele. E holmik értékesítésénél Tordán rajtavesztett.

Sport

Világrekordok — gyenge eredmények vegyesen születtek a tegnapi olimpiai versenyeken

Bogen Erna, Somfay és Zombory sikeresen szerepeltek

Los Angeles, augusztus 3. A nagy versenyek szünet nélkül, gyors tempóban folytak a tegnapi napon is a stadionban éppugy, mint a szőnyegen és a vívóplanton. Eredmények: kiünökek a legtöbb számban, gyengébbek kevesebb versenyen.

Részletes eredmények a következők:
Olimpiai rekord a 110 m. gáton. A közép döntőbe a következő két csoport hat embere került be: I. 1. Keller (USA), 14.5 mp. Olimpiai rekord. 2. Lord Burghlev (angol). 3. Finlay (angol). II. 1. Saling (USA), 14.4 mp. 2. Beard (USA), 5. Wegner (német).

A 200 méteres síkfutás döntőjébe a néger Tolan és Metkafle (USA) 21.5 mp. Chontí (Argentina) és Jonath (német) 21.4 mp. idővel került be.

A 100 méteres női síkfutásban világrekorddal a lengyel Walaskiewicz győzött. Ideje: 11.9 mp.

A női diszkoszahajításban Copeland (USA) győzött 40.56 m-rel. Olimpiai rekord. 2. Osborn (USA) 3. Weiss (lengyel). 4. Fleischer (német). 5. Haublein (német). 6. Walaskiewicz (lengyel).

A távugrás gyenge eredménnyel végződött. 1. Gordon (USA) 762 cm. 2. Redd (USA) 761 cm. 3. Nambu (japán) 744 cm. 4. Svansson (svéd) 740 cm. 5. Barber (USA) 736 cm. 6. Oshima (japán) 716 cm.

800 méteren világrekord! A világhírű Eastmann távollétében is erős verseny volt. 1. Hampson (angol) 1.49.8 mp. Világrekord. 2. Edwards (kanadai). 3. Wilson (kanadai). 4. Genung (USA). Dr. Peltzer (német) kilencedik.

A női törvívásban Bogen Erna (magyar) és Mayer Helen (német) csoportjaikban vereség nélkül végeztek s a döntőbe kerültek.

Somfay hetedik a lovaglásban. A modern pentaton első számában Somfay a várakozáson felül jól szerepelt. A lovaglásban a hetedik helyet érte el. Első a német Miersch lett. Verseny közben a mexikói és a portugál versenyző bukott. Mindkettő agyrázkódást szenvedett.

Szabadstíliú birkózásban Zombori újra győzött, ezúttal Depuychaffray (francia) ellen.

Richthoff (svéd) Hirschl (osztrák) elleni győzelmével megszerezte a nehézsúly olimpiai bajnokságát.

Augusztus 14: a romániai atlétika nagy napja

Magyarország-Románia női atlétikai versenyre folynak az előkészületek

Brassó, augusztus 3.

Mint megírtuk, a brassói atlétikai liga kezdeményezésére, a bukaresti központ elhatározta, hogy nagyjelentőségű lépést tesz a magyar-román atlétikai kapcsolat megteremtése érdekében. Románia meghívta Magyarországra női atlétikai válogatott csapatát és Magyarország szívesen vállalkozott a versenyre.

A megegyezés értelmében a versenyt a brassói Olympia pályán rendezik augusztus 14-én. A versenyszámok a következők: 80 m. gátfutás, 100 méteres síkfutás, 4x100 m. staféta, magasugrás, távugrás, súlylökés, diszkoszvetés, gerelyhajítás.

A brassói atlétikai liga már megkezdte a nagyszabású előkészületeket. — Meghívták Károly királyt, aki vállalta a verseny védnökségét és kilátásba helyezte Mihály vajdával együtt személyes megjelenését.

Szekeres Budapesten kerékpáros világrekordot állított fel

Budapest, augusztus 3.

Tegnap este Szekeres Béla a kiváló magyar kerékpáros motorvezetési versenyen világrekordot futott a Millenáris versenypályán.

E versenyen súlyos szerencsétlenség történt. Gauthieu német versenyző 110 kilométeres sebesség elérése után bukott. Súlyos agyrázkódással a Rókus-kórházba szállították.

Rádióműsor

Péntek, augusztus 5.

Bukarest, 15: Gramofon, 18: Táncmuzsika, 20: Rádiószabadegyetem, 21: Zenekari hgv. 21.45: Könnyű muzsika a zenélő fűrészen. 22.05: Zenekari hgv. — Budapest, 11.15: A Szervánszky szalonzenekar hgv. 14.15: Stúdió-kvintett hgv. 18: Katonazene, 20: Gramofon hgv. 21: Cselényi József magyar dalokat énekel Magyar Imre cigányzenekarának a kíséretével. 22: A bécsi filharmonikusok Johan Strauss-hgv. Salzburgból közvetítve. Utána: Pogány tangó- és jazz-zenekara. 1: Bura Károly cigányzenekara. — Bécs, 13.30: A Silving-kvartett hgv. 14.40: Gramofon, 18.50: Ének- és zongora hgv. 21.05: Thea Böhm-Linhard ének- és ária-hgv. 22: Johann Strauss-hgv. Salzburgból. 24.10: Táncczene. Este csaknem valamennyi európai adóállomás a salzburgi ünnepi játékok Johann Strauss-hangversenyét közvetíti Bécsből.

Tamási Áron:

ABEL A RENGETEGBEN

REGÉNY *

De ha vártam, bé is zárta. — Erre már én is kellőképpen felláztam. Azért mondom, hogy kellőképpen, mert ha tüzele is egész testemet a méreg, az eszemtől távollattartottam szigorúan. Fekvő helyzetemben vártam úgy egy negyedóra s ezalatt megfelelő tervet agyaltam ki. Amikor a terv is megvolt s a negyedóra is meg, akkor felkeltem s azt az ablakot, melyik nem az ajtó házfalon, hanem a véle ellenkezően volt, szépen kinyitottam. Mivel azonban csak ingben és alul is magyarban féltem ki azon, először kitétem az öltözkét, aztán pedig kibújtam én magam. Ott künn megtettem ismét téli kötelességemet, majd nagy figyelem között átkerültem a másik oldalra, beléállottam az ösvénybe és elindultam.

Az eszem Romulusz után, a szívem Bolha után s a kecske után, a hasam pedig az elrejtett hazai után vitt volna először. Most az egyszer úgy látszott, jobbnak, ha alul kezdem a dolgot, vagyis a hasamon.

Igy tehát egyenesen a nagy udvas fa irányába vettem az utat. Jól megnéztem, hogy az ösvényből hol térjek ki s a kinézett helyen beléálltam a hóba. Nem mondom a valóságnál nagyobbat, ha azt mondom, hogy derékig usztam a szemem a nagy gázolást, mert semmi olyan nyomot nem vettem észre, ami a teményemet tapodta volna széjjel. S csakugyan letéktintett reám az Isten, mert amikor félretartam a nagy fa tövéből a havat mindent a maga épségében találtam ottan. Az időt drágán mérte nemtem Romulusz s így nem volt mit veszégetnem. Kihúztam hamar a fegyvert minnek a tetejébe volt a hazai tarisnya kötve, mint a kettőt hónvom alá csíptem s elindultam visszafelé. Megpróbáltam magam után a nyomot is megzavarni, de a fához járó gázolást csak éppen a vak szem látta. Abban bizakodtam, hogy majd segít nemtem az Isten egy újabb havazással, s a niképpen eltávoztam volt a házból.

azon a módon szerencsésen vissza is jöttem. Az ablakot hamar elrendeztem, aztán a fekvőhelyemen az almot felemeltem, s a fegyvert oda elrejtettem. A hazait pedig kiszedtem a tarisnyából, széplaposan a fejem alá raktam, arra takarónak az üres tarisnyát, a tarisnyára pedig a könyveket, ahogy betegsémem alatt voltak.

Tíz perc múlva ismét úgy fektüdtem, hogy hazugság nélkül bajossan lehetett volna azt mondani, hogy én valahol jártam.

Unalmamban még az egvik megfagyott rétesnek is megszopogattam a felit, amíg Romulusz visszajött.

— Vadászni volt ugy-e. — kérdeztem tőle.

— Oda elmentem — mondta ő.

— Hát mit lőtt?

— Nagy semmit.

— Hol van?

— Ottan van, benne a fejedben.

Nemcsak a tréfát kényszergető szavakból, hanem máskülönben is látszott, hogy jó kedve van Romulusznak.

Eppen ugy, mintha jól lakott volna valamivel.

— Szeretnél-e megenni valamit? — kérdezte tőlem csillogó szemekkel.

— Egy kicsi valamit igen — feleltem.

— Várjál, hogy lássam, van-e még valami.

Egy akkora penészes kenvérdarabot talált, mint egy középnagyságú pitvoka.

— Fogjad, jó lesz megrágni! — mondta.

A kezembe vettem, forgattam egyvideig aztán visszaadtam és így szóltam:

— Tegye el, de olyan helyre, hogy esék kezemüvigbe, ha kell.

— Hát mért odategyem?

— Azért, hogy hamar megkapjam, ha jőni talál a medve.

Romulusz megértette, hogy mire gondolok és nevetve így szólt:

— Tán nem agvondobálsd avval a medvét?

— De én agvon, mit jó katolikus.

— Miért jó katolikus?

— Azért, mert Jézus tanított kenvérel dobigálni.

— Neked a fejedet jól telicsinálták a papok — mondta Romulusz.

— Az enyimet teli, hogy a csendörök ne szomjazzanak — feleltem neki.

Egyszerre megszokallotta Romulusz a bátoraságomat és szurósan kérdezte meg:

45

— Mit ne szomjazzanak?
— Az igazságot.
— Az olyanfélét neked hagyom meginni — szölt erre megbékélve és végigfeküdt a tábori ágyon, mint török basa. Nemsokára olyan horkolást vitt véghez, mintha harcsafüréssel dolgozott volna.

S akkor megint így multak a napok. Romulusz reggeltől estig a házban döglődött, csupán a megszokott időben távozott el titkos útjára, ahonnan egy jó óra multán jövégetett vissza. Magam pedig ugy határoztam, hogy most én öletem meg őt a csodával, amennyiben szintén egy falást sem eszem s mégis élni fogok. A hazait a fejem alatt felbecsültem s ugy találtam, hogy az szükön egy hétig elegendő lesz. S mivel rájöttem arra, hogy fekvő helyzetben kevesebb eledel szükséges a fenntartáshoz, egyben azt is elhatároztam, hogy hosszúra kinyúló betegséget fogok magamra.

Nem is keltem fel, csak éppen a királyi dologra.

Amikor azonban Romulusz az ő titkos útjára elment, én olyankor mindig elévettem a fejem alól a hazait és elvettem az éhségemet.

— Még most is nem eszed meg a kenyért? — kérdezte a harmadik napon Romulusz.

— Miféle kenveret?

— Azt a félét, mivel agvondobigálni akarod a medvét.

— Én azt nem.

A következő napon ismét megkínált véle.

— Miért nem eszi meg maga! — mondtam neki.

— Azért, mert mind eltörnek a fogaim.

— Hát az enyimek nem törnek el?

— Azok nem, mert fogod szopogatni, mint a csokoládét. Ugyis sok idő van ott az ágyban s reggel megkezdéd szopogatni s estig készen állsz véle.

— Szegény pásztor-fiúnak nem való a csokoládé — mondtam.

— Hát akkor mit fogsz csinálni üres hasaddal?

— Simogatni fogom.

— S ha éhségre beléhalsz?

— Akkor megesznek a sasok, ugyis tartoznak véle.

Ez így ment napról-napra.

Romuluszt szemlátomást ölte a csoda, hogy én ilyen vidáman tudok eledel nélkül élni. De azt már nem tette meg, hogy a megkövesedett kenvérdarabon kívül valami egyébbel is megkínáljon engem.

Pedig most már bizonyos voltam, hogy ennivalót rejteget valahol s arra szokott rájárni napjában egyszer.

De vajjon miféle ennivalót?

Sokat kinóztam magamat, hátha ki tudnám találni. Végre szörnyűséges gyanu kezdett fészkelődni bennem: hátha a kcskét ellegeti titkon, vagy éppen Bolhát!

Elhatároztam, hogy ennek haladék nélkül a végire járok. Ez most nem is látszott nehéz feladatnak, mert legyengülésben annyira hitt Romulusz, hogy már napok óta bé sem zárta az ajtót, amikor elment. Megvártam tehát azt az időt, s akkor utána tíz perccel utnak indultam én is. Egyenesen a kecske szállásához mentem, ahol Bolha is táborozott félszeme óta. Ahogy odaértem s az ajtóra pillantottam, a gyanum egyszerre ugy megerősödött, hogy leültetett a hóra.

A pajta-ajtó léceivel és erős szegekkel le volt szigorúan zárva.

Nagykesőre összeszedtem minden erőmet és egy keskeny deszkát lefeszítettem, hogy bé tudjak lesni.

A kecske ott volt, a tulsó fal mellett szorosan.

— Cigi-cigi! — szóltam neki, de ő nem mozdult egyet sem.

Bolhát ellenben nem találtam sehoh.

Lelkemben és véremben egészen megzavarodva mentem vissza.

Amikor Romulusz megjött a titkos utról, felültem az ágyban és nekiszánakozva így szóltam hozzá:

— A kutya hol van?

Romulusz egy kicsit megrebbent, aztán merőn rá nézett. Megláthatta, hogy utban vagyok a titka felé, mert kerülgetés helyett egyenesen így szólt:

— Elment nyulat fogni.

— Miféle nyulat?

— Olyanfélét, hogy te ne meghaljal az éhezésben.

— Mikor ment el?

— Tán reggel ment el.

Egyszerre elszédültem erőssen, mert a vér a fejembe tódult. Visszaereszkedtem tehát a helyemre és ugy folytattam a beszédet.

— Hát az ajtót maga mért szegezete bé?

— Azért, hogy ne elmenjen a kecske is — felelte Romulusz.

— Hát az hová menne el?

— Ő is nyulat fogni nekéd.

— Hát a kecske mióta szokott nyulat fogni?

— Amikor nem adja immár tejet, akkor lehet, hogy megfogja a nyulat.

Ilyenformákat s még furcsábbakat beszélt Romulusz, de mindezt teljes komolysággal mondta. Sokat hánytam-vetettem különös szavait és ugy gondoltam, hogy vagy meghibbant egy kicsit, vagy csakugyan igazat mond.

(Folytatása következik.)

Követeljen kimondottan eredeti

Olla-1

mely évtizedek óta elismert és vezető minőség!

KERESKEDŐK-KÖNYVELEST MÉRLEGEIT ÉS BARMELY HASONLÓ MUNKÁ ELVÉGEZET VÁLTAJA
G. MIGOL AUTORIZÁLT KÖNYVELE
STR. 13 SEPTEMBRIE 3

AUGUSZTUS 5.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25%o engedmény. Állást keresőknek 25%o kedvezmény.

Vétel-eladás

OLCSÓ HAZHELYEK birtani állomás közelében. Erdéklődni Lópiac 34. Magyar evangélikus lelkész hivatal. 18752

Klubgarnitúrák, fotellek, diványok, madracok, olcsón kaphatók. Hollós kárpitosműhelyben. Brassó, Fekete-ucca 49. sz. Varrógépet veszek. 18772

Egy 6 cilinderes Oldsmobile autót eladás miatt olcsón eladó. Bővebbet: Stefan Husty, Colonia „Romloc” Braşov, Honterus. 18768

Cluj főterén jömeneteli cukrászda eladó. Levelek „Százhuszezer” jelíge a brassói kiadóba. 18816

Allást nyer

Nős kertész keres azonnali belépésre Beczásy Imre gazdasága, Dálnic, Jud. Treiscaune. 18766

VARRÓNOK fehérnemű készítésre felvétetnek. Rosenberg, Braşov, Sft. Joan 20. 18819

Allást keres

Jömegjelenésű, középkori, jövedélyű, német, román, magyar nyelven beszélő urinó, ki-tünően főz, a háztartásban nagy gyakorlata van és szorgalmas, elmenne anyahelyettes-nek, háztartásnőnek, internátusba, fűrésztelpe ékezdébe, vagy magányoshoz. „Megbiz-ható” jelíge Áiud, poste-restante. 18779

Egészséges szoptatósdajka állást keres. Szász Lászlóné, Brassó, Katonakórház-ucca 12. 18818

Lakás

Kiadó jömeneteli fűszerüzlet, vendéglővel, lakással, hosszabb időre. Cluj, Grigorescu 55. 18783

Kiadó

modern egy szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba gyermek-telen házaspárnak vagy garcon-embernek butorozva vagy bu-tor nélkül. — Ajánlatok „Al-landó” jelíge brassói kiadóba

Vegyes

TÁRSULNEK meglevő KÉP-VISELETHEZ, megfelelő tőkével. Szakma mellékes. Ajánla-tokat „Komoly” jelíge a brassói kiadóba kérek. 18817

Nagy vevőkörrel rendelkező szappangyár kibővítés céljából társat keres, 3—500.000 lej tő-kével. „Tőke biztosítva” jelíge-re a brassói kiadóba. 18813

Könyvek

Páratlan olcsóság, csak 5 lej egy detektiv-regény. A 113-as percsomó. Egy nagystilű szél-hámos, A kísértet tanya, A mediciek töre, Jajkiáltás a tul-világról, Egy álarcos bál rej-telmei, A fehér kastély titka, A titokzatos villa, Az apáért. Amíg az álarc lehull, Egy éj-szaka a Berviczky kastélyban, A rádium halál, végzetes asz-szony, Az olajlámpás, Nyomok a hóban. 15 kötet 75 lejért. Az összes szám megrendelésénél portómentesen szállítja a Bras-sói Lapok Könyvostálya.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy

kézi szótár.

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Ro-mán-Magyar rész 80.— II. Magyar-Román rész 80.— a két rész együtt köteve egész vászon kötésben 180.— lej; diszes félbőr kötésben 240.— lej. — Kapható min-den könyvkereskedésben. — Kiadta a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Dr. Dávid György

Román nyelvtan

és

Gyakorló könyv

legalkalmasabb a román nyelvnek ma-gánuton.

tanító nélkül

való elsajátítására. A 200 oldalas könyv ára portómentesen 80 lej, köteve 100 lej.

Megrendelhető a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Minden cukorbetegnek el kell olvasnia!

MOST JELENT MEG!

A CUKORBETEG KOSZTJA

Cukorbetegnek részére írta: Dr. Horvay János, a ligetszanatórium v. főorvosa.

II-ik bővített kiadás ára 78 lej

Tartalomjegyzék: Hogyan alakul ki a cukorbeteg kosztja? — A cukor- és szén-hydrátmentes alapokozt. — Miként használjuk fel a megengedett szénhydrát-tartalmú élelmiszereket? — A zsirszegény és fogyókozt. — Egy főzeléknep. — Zab-lisztnap és más szénhydrátus napok. — Az insulinnal kezelt cukorbeteg koszt-járól. — A cukorbeteg gyermek kosztja. — Néhány őszinte tanács cukorbeteg részére. Idényéltapok. — Konyhareceptek. Kapható a Brassói Lapok könyvostályá-ban, Brassó.

Most jelent meg! 2 új könyv

SIGMUND FREUD

BEVEZETÉS A PSZICHOANALIZISBE

28 előadás

Fordította dr. Hermann Imre
Ára 180 lej

A MINDENNAPI ÉLET PSZICHOPATHOLOGIJÁJA

(Az elfelejtés, az elszólás, elírás, babona és tévedés)

Fordította dr. Takács Mária
Ára 240 lej

Kaphatók a BRASSÓI LAPOK Könyvostályában, Brassó, Kapu-ú 56—58 az udvarban.

Most már értem a RÁDIÓT

című könyv jelent meg, mely hivatva van az amatőrök nagy táborát bevezetni a rádió technika szépségeibe, élvezetes, világos és szellemes módon. Aki elolvassa ezeket a szel-lemes párbeszédeteket, az igazán tökéletesen érti a rádiót. A könyvet 245 mesteri egysze-rűségű és humoru rajz kíséri.

Mindenki számára nélkülözhetetlen.

Mindenki számára érthető.

Ára 88.— Lei

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvostályában

Brassó, Napu-ucca 56—58, az udvarban.

Az

ÚJ IDŐK

kiadásában megjelent

Külföldi Regények

ára kötetenként csak

60.— Lei.

Eddig megjelentek:

Aldorich: És lámpást adott kezembe az Ur.

Wolf: Szüvarin hercegnő.

Thurston: Álomok városa.

Wolff: Bessel dr. feltámadása.

Russzel: Verőfény.

E sorozatban megjelent könyvek rendki-vül érdekesek, igen szép kiállításnak és nagyon olcsók. Kaphatók a Brassói La-pok könyvostályában, Brassó, Kapu-ucca 56—58, az udvarban.

Akar

husz évvel fiatalabb lenni?

akkor szíveleje meg azokat a tanácsokat, melyeket

Dr. KÁLDOR MIKLÓS, szanat. főorvos nyújt Önnek

Hogyan kerülhetjük el a koral öregedést?

c. művében.

Az emberi szervezet. — Öröklődés. — A magyar faj öröklött tulajdonságai. — Mik a vér mirigyek. — Fáradtság, testi, szellemi kimerülés. — A szív kifradása. — Érelme-szesedés. — Vénymomás. — A „változás” tünetei és oka. — Mit tehetünk a fiatalaság megtartása érdekében — Táplálkozás. — A túl bőséges táplálkozás. — A rágás. — A koplalás. — Gandhi. — Mik a vitaminok. — Alkohol, kávé, tea, dohány. — Álom, levegő, nap. — Megöregedni és fiatalnak maradni. — Ára csak Lei 102.—

Vidékre portó 10, utánvétellel 16 lejelle 1055

Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában.

UIDONSÁG!

JOSEPH ROTH

HIQB

c. regénye.

Ára 84 lej

Kapható a BRASSÓI LAPOK Könyvostályában Brassó, Kapu-ucca 56—58 (az udvarban)

UIDONSÁG!

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott felzsidó tárgyat olyan ragyogó és emelke-dett nyelven, olyan feledhetet-nül megkapó szép képekben, az él-mény akkora tü-zével és mélysé-gével, mint Jo-seph Roth „Hiqb” c. regényében.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Braşov (Brassó) Károlykirály-ucca 56—58. szám. — Telefon: 82.

Fiókkiadóhivatalok: Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza igazgató). — Maros-vásárhely, Piaţa Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő. — Temes-, Arad- és Krassósörényvármegyék: Némegy Gábor (Temesvár, I. (Str. Lonovici 5. Telefon: 1711.

MEGBIZOTTAK. Arad: Kozma Hugó (Bulev Regele Ferdinand, Boros Béni-tér 62). — Bu-karest: Dán Dániel és Gerő Sándor — Dés: Vadász Bogdán (Strada Caragiale No 5. — Kolo-zsvár: Neumann Ignác (Str. Dubalarilor 7. volt Timár-ucca). — Lugos: Tóth Gyula. — Nagy-szeben: Szigetváry László (Strada Turnului 13). — Nagyvárád: Szabó László (Strada Con-stantei 2). — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-ucca 31. Szilágysomlyó: Helperin Ernő. — Torda: Dénes József Str. Regele Ferdinand 25. Központi szervezők pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

Főmegbizott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbizottak, valamint minden bel- és külföldi hír-detőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk

A Brassói Lapok nyomdávalatának kiadása és nyomása.